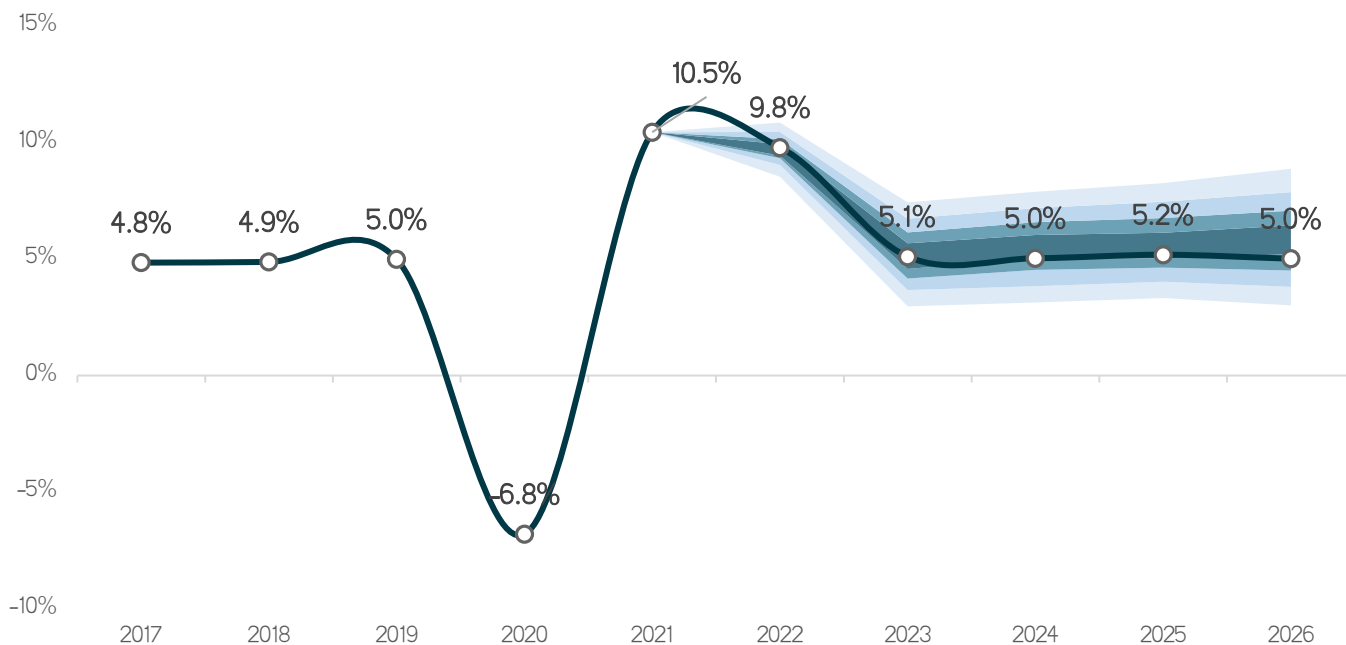

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკური პროგნოზები

ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2022 – 2026 წწ

წვლილი 2022 წლის ეკონომიკურ ზრდაში:

- რეალური მოხმარება (↑) : +0.7%
- წმინდა ექსპორტი (↑) : +3.8%
- რეალური ინვესტიციები (↑) : +2.6%

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი
მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

მაკროეკონომიკური პროგნოზები

დეკემბერი, 2022 წელი

ანგარიშის შესახებ: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მანდატის შესაბამისად, დამოუკიდებელი მაკროეკონომიკური პროგნოზები მიზნად ისახავს წარმოადგინოს ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების მთავრობის მიერ წარმოდგენილი პროგნოზების ალტერნატიული საპროგნოზო მარკენებლები.

შენიშვნა: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური პროგნოზები განახლდება საბიუჯეტო პროცესის და საბიუჯეტო ოფისის ანგარიშგების კალენდრის შესაბამისად.

ელ-ფოსტა:

pbo@parliament.ge; nsuarishvili@parliament.ge;
kvashakmadze@parliament.ge.

შინაარსი

1.პროგნოზირების მოდელის შესახებ	4
საბაზისო სცენარი	5
2.რეალური სექტორი	5
3.ფისკალური სექტორი	10
4.საგარეო სექტორი	16
5.მონეტარული სექტორი	18
6. მაკროეკონომიკური სცენარები	20
6.1 ძირითადი დაშვებები	21
6.2 ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები	23
დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	29
დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)	31
დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (პესიმისტური სცენარი)	33
დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2022-2023 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	36
დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	37
დანართი 6: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2026 წლისთვის (საბაზისო სცენარი)	38
დანართი 7: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2022-2026 წლებისთვის	39
დანართი 8: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2022-2026 წლებისთვის	40

1. პროგნოზირების მოდელის შესახებ

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი (PBOMFM) არის თავსებადი საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ფინანსური პროგრამირებისა და პოლიტიკის მოდელის სტრუქტურასთან, რომელიც ეკონომიკური თეორიებიდან გამომდინარე ერთმანეთთან აკავშირებს ოთხ ძირითად სექტორს:

- რეალური სექტორი
- ფისკალური სექტორი¹
- საგარეო სექტორი
- მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკურ მოდელში აღნიშნულ სექტორებს შორის კავშირები წარმოდგენილია განტოლებების სახით, რომელიც იყოფა სამ ძირითად ჯგუფად:

1. **სააღრიცხვო იგივეობა:** მოიცავს ისეთ განტოლებებს, რომლებიც ასახავს სახელმწიფო ანგარიშსწორების იგივეობებს. მაგალითად, მთლიანი შიდა პროდუქტი უტოლდება მოხმარების, ინვესტიციების, სახელმწიფო დანახარჯებისა და წმინდა ექსპორტის ჯამს.

2. **ეკონომეტრიკული განტოლებები:** ასახავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ეკონომიკურ მოდელებს. მაგალითად, სამომხმარებლო ხარჯების განტოლება ეყრდნობა დაშვებას, რომ რეალურ მშპ-სა და სესხების რეალურ საბაზრო საპროცენტო განაკვეთს გავლენა აქვს სამომხმარებლო ხარჯების მოცულობაზე. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკური განტოლებების შესადგენად გამოყენებულია ისეთი ეკონომიკური მოდელები, როგორებიცაა: ავტორეგრესიული მცოცავი საშუალოს მოდელი, ვექტორული ავტორეგრესია, შებლდული ვექტორული შეცდომის შესწორების მოდელი, უმცირეს კვადრატთა მეთოდის შეცდომის შესწორების მოდელი, ბაიესიანური ვექტორული ავტორეგრესიის მოდელი. ამასთანავე, მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელში დაშვებები გაკეთებულია 51 მაკრო-ფისკალურ ცვლადზე, საიდანაც 16 ეგზოგენური დაშვებაა, 31 წარმოადგენს მაკრო-ეკონომეტრიკული მოდელებიდან მიღებულ შეფასებებს (25 - მოდელიდან მიღებული შედეგებია, ხოლო 6 - მათზე დაფუძნებული გაანგარიშებები) და 4 ცვლადის დაშვება გაკეთებულია ექსპერტული შეფასების საშუალებით.

3. **ტექნიკური განტოლებები:** მოიცავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ისტორიული მონაცემებიდან და სტილიზირებული ფაქტებიდან გაკეთებულ დაშვებებს. მაგალითად, მომსახურების ექსპორტის პროგნოზული მონაცემი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მომსახურების ექსპორტის წილი მთლიანი ექსპორტის მოცულობაში უტოლდება ბოლო სამი წლის წილის საშუალოს.

მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი ეყრდნობა 1996Q1-2022Q1 წლების კვარტალურ მონაცემებს. მონაცემთა ბაზა შედგენილია შემდეგი ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილი მონაცემებით:

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური - რეალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - ფისკალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ეროვნული ბანკი - საგარეო სექტორისა და მონეტარული სექტორის ცვლადები.

¹ მოდელში ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილი აღებულია მთავრობის საშუალოვადიანი პროგნოზებიდან, როგორც ეგზოგენური ცვლადი.

2.რეალური სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წელს საქართველოს ეკონომიკა 9.8%-ით გაიზრდება. მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2022 წლისთვის (9.8%) 0.2 პროცენტული პუნქტით (პპ) ჩამორჩება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს² (10.0%) და 0.3 პროცენტული პუნქტით (პპ) აღემატება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2022 წლის ნოემბერში გამოქვეყნებულ საპროგნოზო მაჩვენებელს³. 2020 წელს კორონა ვირუსით (Covid-19) გამოწვეული უარყოფითი ეკონომიკური ზრდის (-6.8%) შემდეგ ეკონომიკის მნიშვნელოვანი ზრდა დაფიქსირდა 2021 წელს (10.5%), რაც ძირითადად განპირობებული იყო 2020 წლის COVID 19-ის პანდემიით გამოწვეული მაღალი ეკონომიკური კლების გამო არსებული ე.წ. საბაზისო ეფექტით და მოსალოდნელზე მნიშვნელოვნად უკეთესი განვითარების ტენდენციის არსებობით. აღსანიშნავია ისიც, რომ მიუხედავად მიმდინარე რუსეთ-უკრაინის ომისა, 2021 წელს დაწყებული ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2022 წლის I, II და III კვარტალშიც შენარჩუნდა როგორც საგარეო ვაჭრობის მაჩვენებლებში, აგრეთვე გზავნილების, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების, საფინანსო სექტორის, ტურიზმის სექტორის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლების მიმართულებით. საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ემყარება დაშვებას, რომ მიმდინარე წელს და საშუალოვადიან პერიოდში შენარჩუნდება კორონა ვირუსის პანდემიის შემდეგ დაფიქსირებული მაღალი ეკონომიკური ზრდის ტენდენციები, უფრო მეტად გაიზრდება ტურიზმის მაჩვენებლები, მნიშვნელოვან დონეზე შენარჩუნდება საგარეო ვაჭრობის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლები. დაშვებისას ასევე მხედველობაშია მიღებული როგორც ქვეყნის შიდა ეკონომიკური აქტივობა, ასევე - საქართველოს მთავარი სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების⁴ ეკონომიკური ზრდის წინასწარი შეფასებები და პროგნოზი⁵. კერძოდ:

- მოსალოდნელია, რომ Covid-19 პანდემიის შემდგომ გამოცოცხლებული ტურისტული აქტივობა კვლავ შენარჩუნდება და 2022 წლის ბოლოს 2021 წელთან შედარებით მნიშვნელოვანი ზრდა დაფიქსირდება, გაიზრდება როგორც მომსახურების ექსპორტი, ისე იმპორტი.
- ინფლაციის ტემპის ზრდის საპასუხოდ ეროვნულმა ბანკმა 2022 წლის თებერვლიდან გაზარდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, რომელმაც თებერვლის დასაწყისიდან 10.5%, ხოლო მარტის ბოლოდან 11.0% შეადგინა. აღნიშნული განაკვეთი საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტის 2022 წლის 26 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით⁶ უცვლელი დარჩა. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლის მეორე ნახევრიდან დაწყებული ინფლაციის კლების ტემპი შენარჩუნდება წლის ბოლოსაც, თუმცა მიზნობრივ მაჩვენებელს (3.0%) 2023 წლის ბოლოს მიუახლოვდება, რასაც ამავე პერიოდიდან პოლიტიკის განაკვეთის შემცირება შეიძლება მოჰყვეს.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, საშუალოვადიან პერიოდში (2022-2026 წლებისთვის) ეკონომიკური ზრდის საშუალო წლიური ტემპი 6.0%-ს შეადგენს, რაც არ განსხვავდება საბიუჯეტო

² მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 13 დეკემბერს „საქართველოს 2022 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტზე (გადაამუშავებული ვარიანტი) თანდართული 2022-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

³ www.pbo.parliament.ge

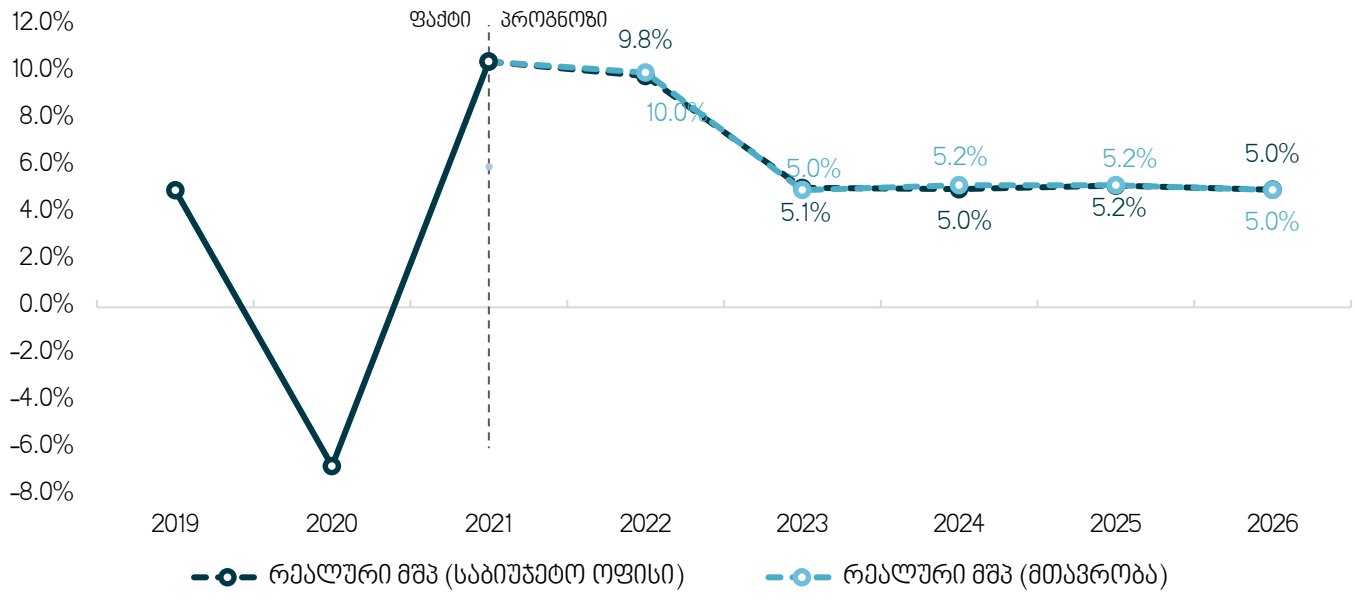
⁴ ევროკავშირი, რუსეთი, თურქეთი, აზერბაიჯანი, სომხეთი, ჩინეთი, უკრაინა და აშშ.

⁵ წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდის „მსოფლიო ეკონომიკური მიმოხილვა“ ოქტომბერი, 2022“ (WEO October 2022) <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/10/11/world-economic-outlook-october-2022>

⁶ <https://nbg.gov.ge/monetary-policy/committee-decisions>

ოფისის მიერ 2022 წლის ნოემბრის თვეში გაკეთებული საპროგნოზო მანჯვენებისგან. 2022 წელს ეკონომიკური აქტივობის ზრდაში დიდ წვლილს რეალური ინვესტიციები შეიტანს, ხოლო გაზრდილი საგარეო სავაჭრო აქტივობის პარალელურად, სავაჭრო ბალანსის წვლილი მშპ-ის ზრდაში +3.8 პპ იქნება. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში ეკონომიკურ ზრდაში წარმმართველ როლს შიდა მოხმარება და საგარეო ვაჭრობა ითამაშებს.

რაც შეეხება მთავრობის საპროგნოზო მანჯვენებელს ანალოგიური პერიოდისათვის, 2022-2026 წლებში საშუალო ეკონომიკური ზრდის სამთავრობო პროგნოზი 6.1%-ს უტოლდება, რაც 0.3 პროცენტული პუნქტით აღემატება მათ მიერ 2022 წლის ნოემბრის თვეში გამოქვეყნებული ანალოგიური მანჯვენების პროგნოზს (5.8%-იანი ზრდა 2022-2026 წლებში). აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი საშუალოვადიანი პერიოდისათვის ითვალისწინებს მთავრობის საშუალოვადიან პერიოდში არაფინანსური აქტივების (ე.წ. კაპიტალური ხარჯები) საპროგნოზო/დაგეგმილ ზრდას, რომლის ფაქტობრივმა დინამიკამ, შესაძლოა, შესაბამისი გავლენა მოახდინოს ოფისის საპროგნოზო მანჯვენებლების ფაქტობრივ რეალიზებაზე.

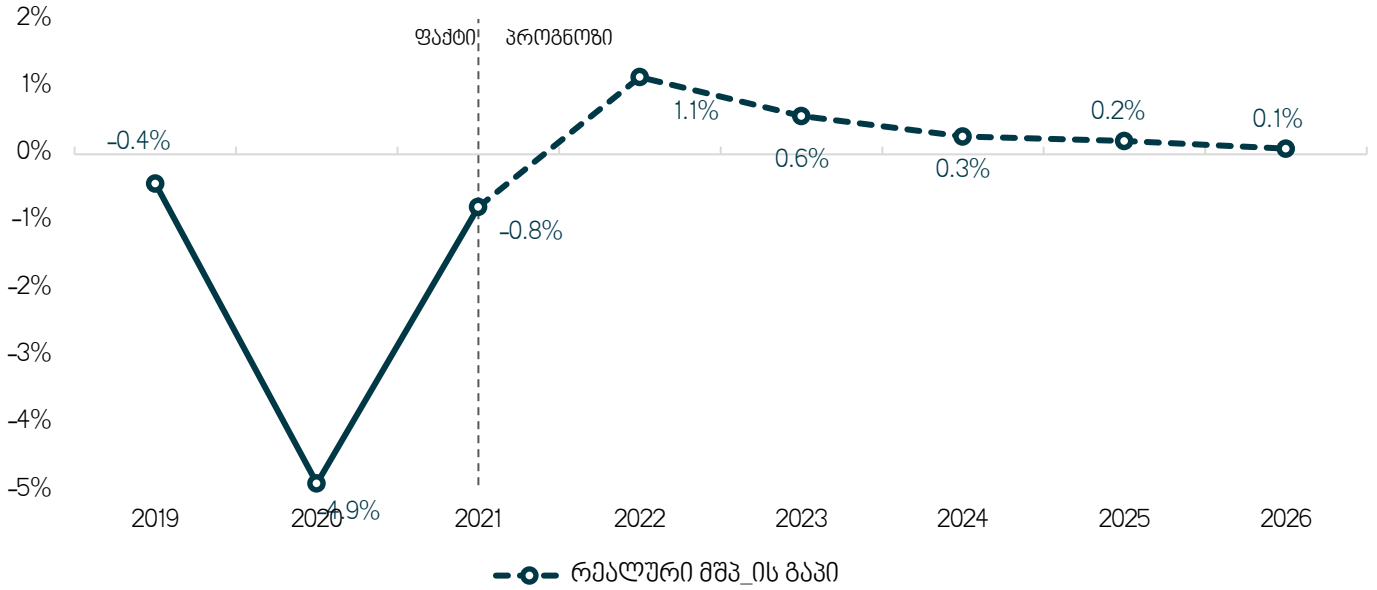

დიაგრამა 1: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი.

საინტერესოა მთლიანი ფაქტორული პროდუქტიულობის დინამიკის კავშირი ეკონომიკურ აქტივობასთან, რომლის შესაფასებლადაც მნიშვნელოვანია გავაანალიზოთ, რამდენად შესაბამეა მიმდინარე ეკონომიკური ზრდა იმ პოტენციალს, რომელიც ქვეყანას თავისი რესურსების ოპტიმალური ათვისებისა და გამოყენების პირობებში ექნებოდა. ყველაზე მართებულია, გაანგარიშდეს ე.წ. პოტენციური მშპ და შედარდეს ფაქტობრივ მდგომარეობას. აღნიშნული სხვაობა რეალურ და პოტენციურ მშპ-ის შორის იქნება ე.წ. მშპ-ის გაპი⁷.

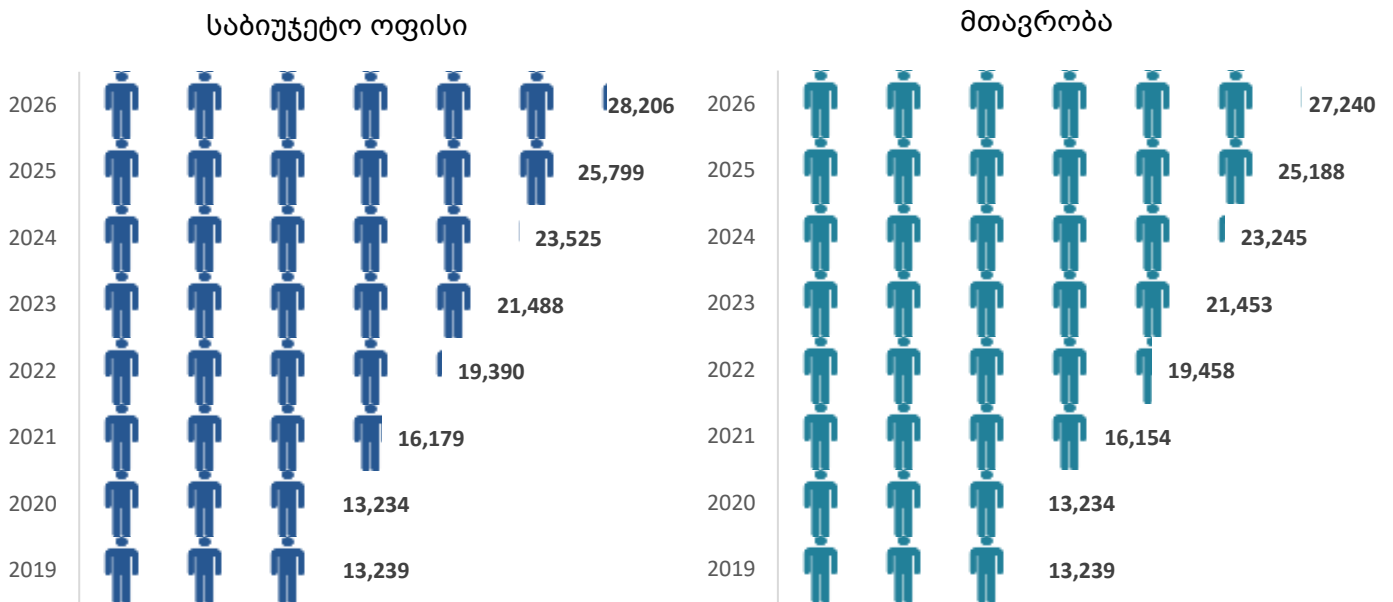
საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2022 წელს მშპ-ის მაღალი მოსალოდნელი ზრდის გავლენით გაპი დაიხურება და 2022-2026 წლებისთვის რეალური მშპ პოტენციურს უმნიშვნელოდ გადააჭარბებს⁸.

⁷ დამატებით, მშპ-ს გაპის შესახებ იხ. <http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/KP0215.pdf>
⁸ მშპ-ის პოტენციური დონე შეფასებულია „კალმანის ფილტრის“ გამოყენებით. პოტენციური დონის შეფასების მეთოდოლოგიისათვის იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: ["ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი"](#).

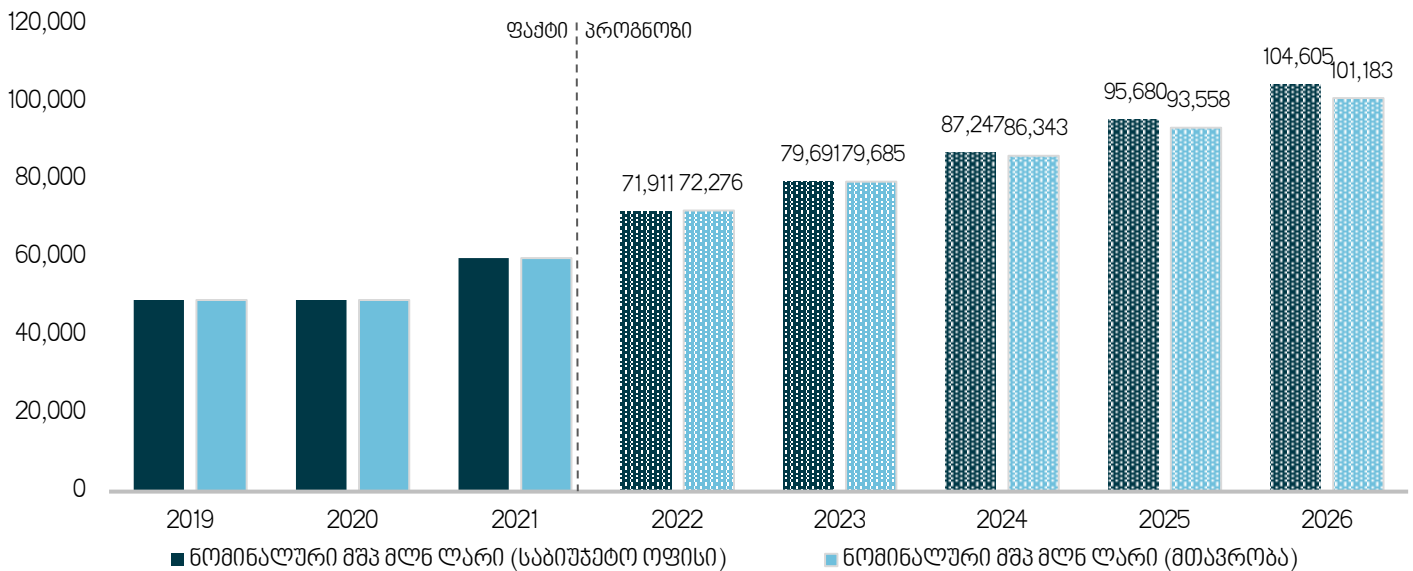
დიაგრამა 2: რეალური მშპ-ის ზრდა.

რაც შეეხება ნომინალურ მშპ-ს ერთ სულ მოსახლეზე, მისი მოცულობა საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით 2022 წლისთვის 19,390 ლარს, ხოლო 2026 წლისათვის - 28,206 ლარს შეადგენს. აღნიშნული მაჩვენებელი განსხვავდება მთავრობის პროგნოზისგან, რომელიც 2022 წელს 19,458 ლარს, ხოლო 2026 წლისთვის კი 27,240 ლარს შეადგენს. ერთ სულზე მშპ-ის ინდიკატორის განსხვავებული მაჩვენებლების ძირითადი გამომწვევი მშპ-ის და დეფლატორის განსხვავებული პროგნოზებია. კერძოდ, ოფისის პროგნოზით მშპ-ის დეფლატორის მაჩვენებელი 2022 წელს შეადგენს 9.1%-ს, ხოლო მთავრობის პროგნოზით აღნიშნული მაჩვენებელი 9.5%-ს გაუტოლდება.

დიაგრამა 3: მშპ ერთ სულ მოსახლეზე, ნომინალური ლარი.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2022 წლისათვის ნომინალური მშპ 19.8%-ით გაიზრდება და 71,911 მლნ ლარს მიაღწევს. აღსანიშნავია, რომ მთავრობის რეალური ეკონომიკური ზრდის ტემპის და ინფლაციის განსხვავებული პროგნოზების გათვალისწინებით, ნომინალური მშპ-ის მარჯვენებელი მიმდინარე პერიოდში მცირედით აღემატება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში ჩამორჩება საბიუჯეტო ოფისის მარჯვენებელს.

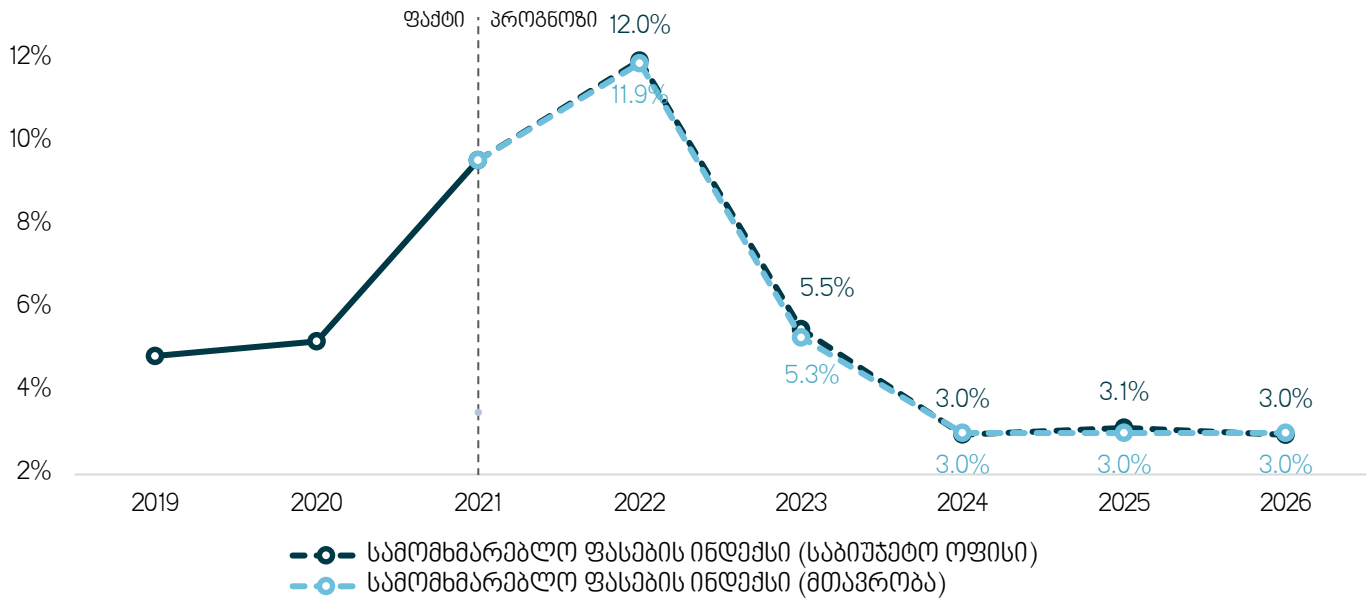

დიაგრამა 4: ნომინალური მშპ მლნ ლარი.

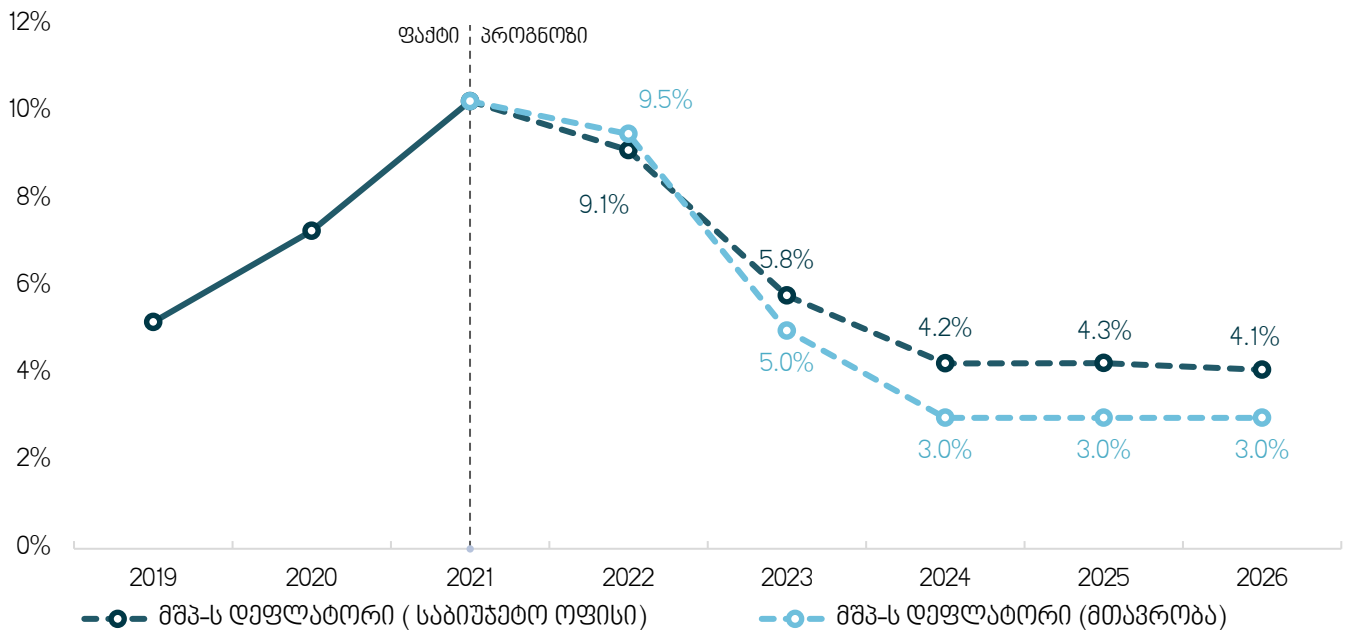
საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის ე.წ. „საორიენტაციო ტრაექტორიის“ გათვალისწინებით, **2022 წლისთვის ინფლაცია მიზნობრივ მარჯვენებელზე მეტი იქნება და 12.0%-ს მიაღწევს.** აღნიშნული მარჯვენებელი ოფისის მიერ 2022 წლის ნოემბრის თვეში გამოქვეყნებულ საპროგნოზო მარჯვენებელს 0.3 პპ-ით აღემატება. აქვე აღსანიშნავია, რომ ინფლაციის ზრდაზე მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია 2022 წელს დაფიქსირებულმა შემდეგმა ფაქტორებმა:

- 2022 წლის პირველ და მეორე კვარტალში რუსეთ-უკრაინის ომის შედეგად წარმოქმნილმა მიწოდების შოკმა;
- 2022 წლის პირველ კვარტალში მსოფლიო ბაზარზე ენერგომატარებლებსა და სასურსათო პროდუქციაზე ფასების მნიშვნელოვანმა ზრდამ, აგრეთვე სატვირთო ტრანსპორტირების ხარჯების გაძვირებამ;
- 2022 წლის პირველ, მეორე და მესამე კვარტალში მნიშვნელოვნად გამოცოცხლებულმა ერთობლივმა მოთხოვნამ და მაღალმა ეკონომიკურმა ზრდამ;

აღნიშნული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია წლის განმავლობაში მაღალ დონეზე შენარჩუნდება. მთავრობის პროგნოზით 2022 წელს ინფლაცია 11.9%-ს შეადგენს, მიზნობრივ მარჯვენებელს 2024 წელს დაუბრუნდება და 3.0% დაფიქსირდება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში ეროვნული ბანკის მიზნობრივ 3.0%-იან მარჯვენებელზე შენარჩუნდება. გასათვალისწინებელია, რომ როგორც მონეტარული პოლიტიკის, ასევე - საგარეო ფაქტორების განსხვავებულმა ცვლილებამ, შესაძლებელია, განაპირობოს განსხვავებები საპროგნოზო მარჯვენებლებისაგან.

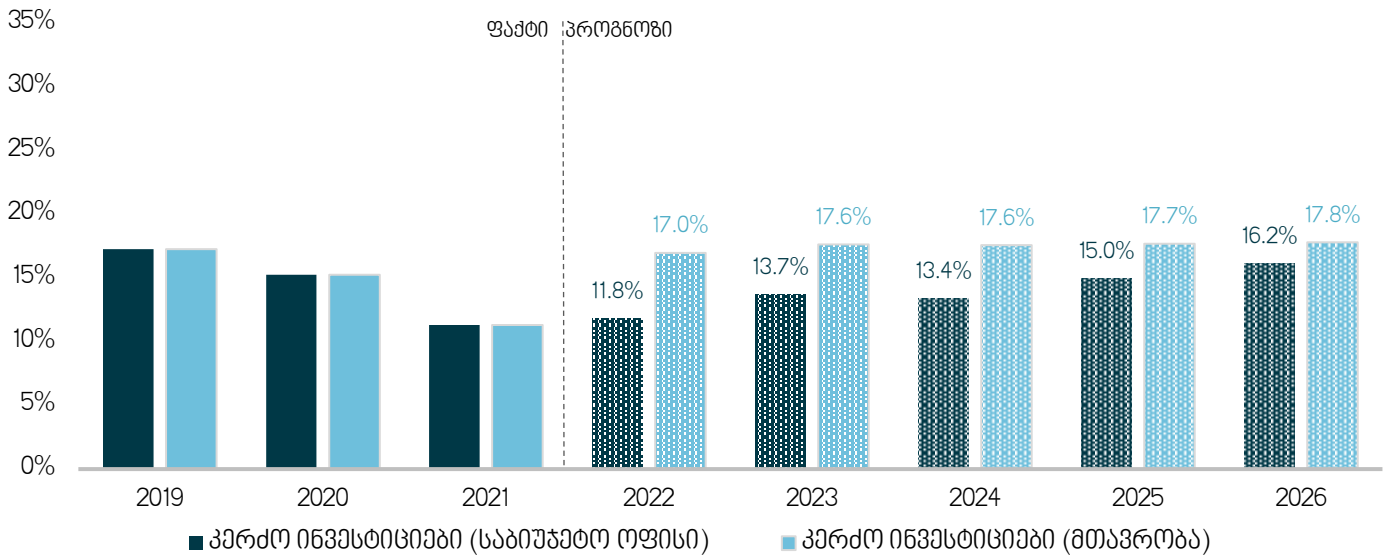
დიაგრამა 5: სამომხმარებლო ფასების ინდექსები, პერიოდის საშუალო.

დიაგრამა 6: მშპ-ის დეფლატორი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, გამოცოცხლებული ეკონომიკური აქტივობის პარალელურად კერძო ინვესტიციების მშპ-სთან ფარდობა 2022 წლისათვის 2021 წელთან შედარებით 0.5%-ული პუნქტით გაიზრდება და მშპ-ის 11.8%-ს მიაღწევს, საშუალოგადაიან პერიოდში ზრდის ტენდენცია ექნება და 2026 წელს 16.2%-ს შეადგენს. საშუალოგადაიან პერიოდში ზრდის ტრენდი ექნება კერძო დანახოვების მშპ-თან ფარდობასაც, 2022 წლისთვის იგი მშპ-ის 8.7%-ის, ხოლო 2026 წლისათვის - 13.2%-ის დონეზე დაფიქსირდება. აღსანიშნავია, რომ საშუალოგადაიან პერიოდში მთლიანი

დანაზოგები კვლავ არ იქნება საკმარისი მთლიანი ინვესტიციების დასაფინანსებლად, ამიტომ ინვესტიციები დანარჩენი მსოფლიოსგან მიღებული სესხებით დაფინანსდება (მიმდინარე ანგარიშის უარყოფითი ბალანსი). მთავრობის პროგნოზის მიხედვით 2022 წლისათვის კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობის ზრდა 17.0%-მდე არის მოსალოდნელი, საშუალოვადიან პერიოდში იგი უმნიშვნელოდ გაიზრდება და 2026 წლისთვის 17.8%-ს გაუტოლდება.

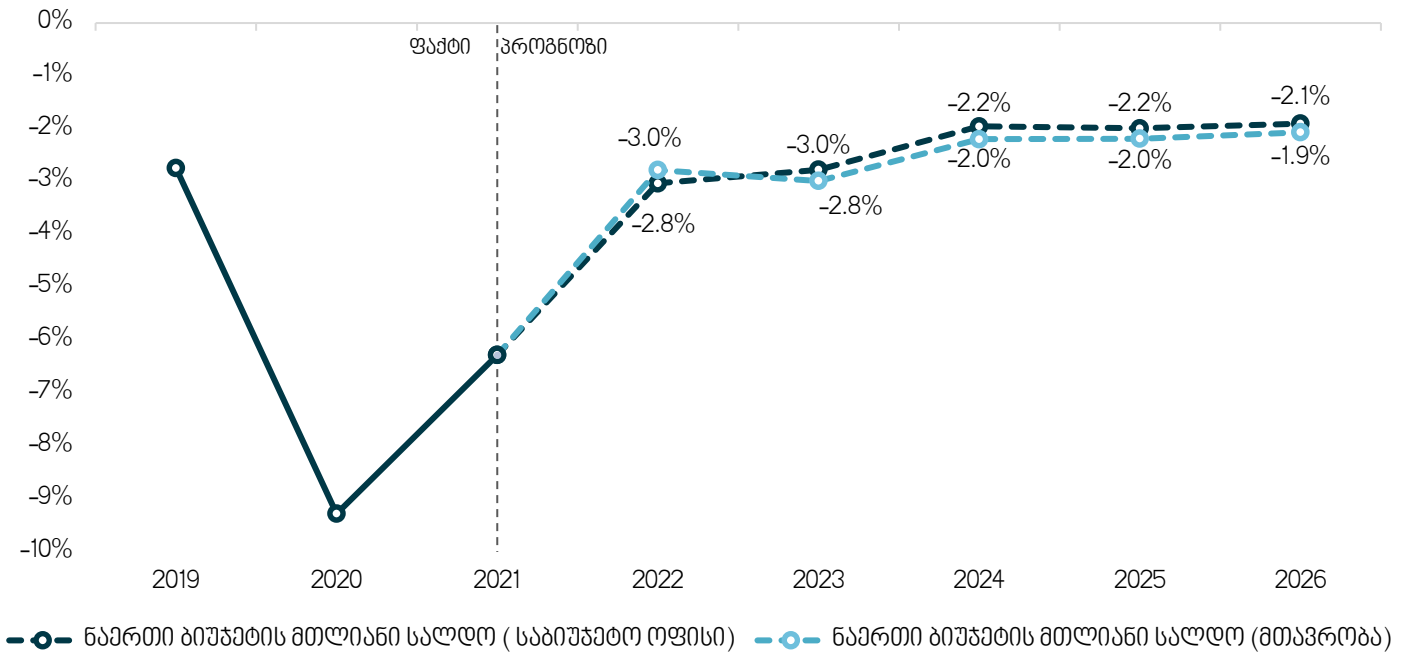
დიაგრამა 7: კერძო ინვესტიციები, მშპ-თან შეფარდება.

3. ფისკალური სექტორი

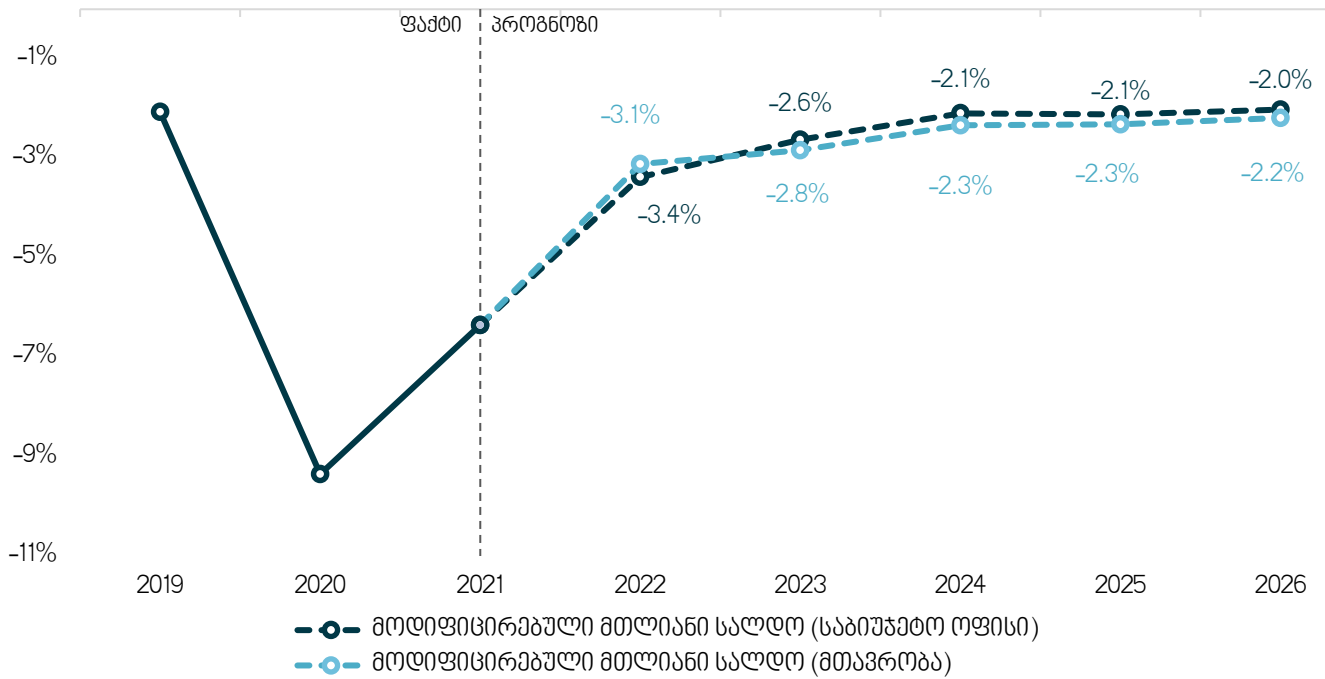
ფისკალური გარემოს ანალიზისათვის მნიშვნელოვანია ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს მოცულობა როგორც საშუალოვადიან, ასევე - გრძელვადიან პერიოდში. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს⁹ (GFSM 2014) მშპ-თან მოსალოდნელი ფარდობა -3.0%-ს შეადგენს (2022 წლის ნოემბრის პროგნოზი არ შეცვლილა). ამასთან, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ე.წ. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდოს¹⁰ მანკვენებელი (რომელიც ცალკეული მუხლების რეკლასიფიკაციით მიიღება და გამოიყენება IMF-ის პროგრამაში) 2022 წლისთვის -3.4%-ს გაუტოლდება.

⁹ ბიუჯეტის მთლიანი სალდო = ბიუჯეტის შემოსავლებსა და ხარჯებს შორის სხვაობას გამოკლებული არაფინანსური აქტივების ცვლილება.

¹⁰ მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო - ბიუჯეტის მთლიანი სალდოსა და ფინანსური აქტივების ცვლილებას შორის სხვაობა.

დიაგრამა 8: ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

დიაგრამა 9: მოდერნიზირებული მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

2022 წელს, საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის¹¹ მაჩვენებელი (-3.0%) 0.2 პპ-ით მეტია მთავრობის ანალოგიურ მაჩვენებელზე (-2.8%), რაც ძირითადად გამოწვეულია იმით, რომ საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლები 40 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის მაჩვენებელს. აღნიშნული განპირობებულია როგორც არაპირდაპირი, ისე პირდაპირი გადასახადების განსხვავებული პროგნოზით.

რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, რომელზეც 2019 წლიდან ვრცელდება „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით ე.წ. ბიუჯეტის ბალანსის/დეფიციტის წესი, იგიც საშუალოვადიან პერიოდში ნაერთი ბიუჯეტის მსგავსად შემცირების ტენდენციას ავლენს. 2022 წელს საბიუჯეტო ოფისის ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტის მაჩვენებელია -3.0%, რაც 0.3 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება მთავრობის ანალოგიური მაჩვენებლისგან (-2.7%) და არ განსხვავდება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2022 წლის ნოემბრის თვეში გამოქვეყნებული პროგნოზისგან.

აქვე ხაზგასასმელია, რომ როგორც უკვე აღინიშნა, ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილთან დაკავშირებით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზების საბაზისო სცენარი ეყრდნობა მთავრობის მიერ წარმოდგენილ 2022-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ ფისკალურ გეგმას საშუალოვადიანი პერიოდისათვის.

ფისკალური სექტორის ანალიზის დროს, აგრეთვე მნიშვნელოვანია საშუალოვადიანი პერიოდისათვის შეფასდეს ფისკალური ინდიკატორები ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან მიმართებით¹², კერძოდ - დისკრეციული ფისკალური პოლიტიკის მიმართულება და კავშირი ეკონომიკურ ციკლთან¹³.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2022-2026 წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტს (ციკლურად შესწორებული პირველადი მთლიანი სალდო) და შესაბამისად, დადებით ფისკალურ პოზიციას ემთხვევა მშპ-ის დადებითი გაპი, რაც კვლავ მცირე პროციკლურ ექსპანსიაზე¹⁴ მიუთითებს.

¹¹ ბიუჯეტის დეფიციტი = ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო.

¹² კვლევა ეყრდნობა დაშვებას, რომ ხარჯვითი პოლიტიკა სრულად დისკრეციულია: გადაწყვეტილებები ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის შესახებ არ მიიღება ეკონომიკური ციკლების მიხედვით.

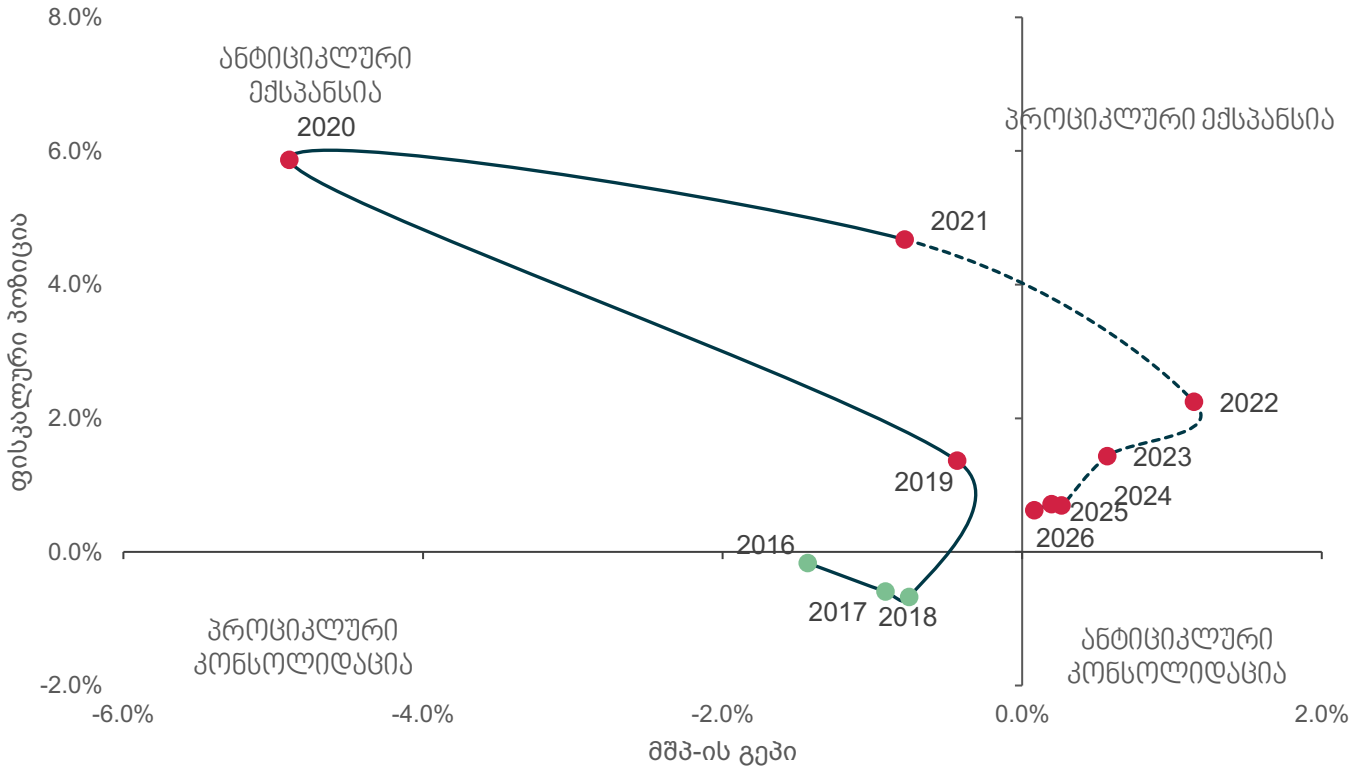
¹³ იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: ["ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი"](#).

¹⁴ პროციკლური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება მისი სტიმულირება.

ანტიციკლური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება მისი სტიმულირება.

ანტიციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

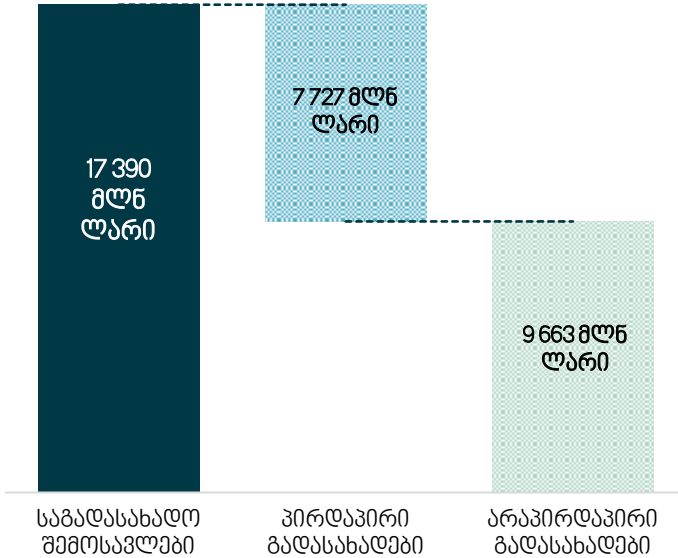
პროციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

დიაგრამა 10: ფისკალური პოზიცია.

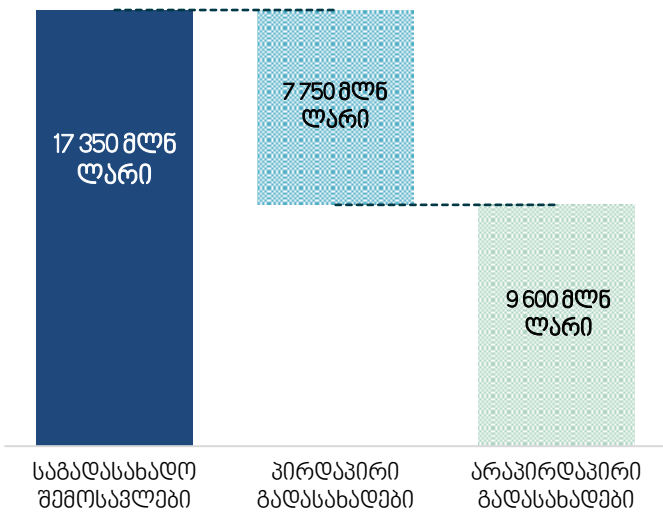
საგადასახადო შემოსავლებთან დაკავშირებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლისათვის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა 17,390 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 358 მლნ ლარით აღემატება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2022 წლის ნოემბერში გაკეთებულ 2022 წლის საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მარჯვენებელს, ხოლო 40 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის პროგნოზს (17,350 მლნ ლარი). უნდა აღინიშნოს, რომ განსხვავება შეინიშნება როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი გადასახადების საპროგნოზო მარჯვენებლებს შორის¹⁵ (იხ. დიაგრამა 11-12). საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2022 წლისთვის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა მშპ-ის 25.0%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზი კი 24.0%-ია. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის თანახმად, 2022-2026 წლებისათვის გადასახადების შეფარდება მშპ-თან საშუალოდ 23.9% იქნება.

¹⁵ პირდაპირი გადასახადები ასევე მოიცავს სხვა გადასახადების საპროგნოზო შემოსავლებს.

დიაგრამა 11: 2022 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (საბიუჯეტო ოფისი)

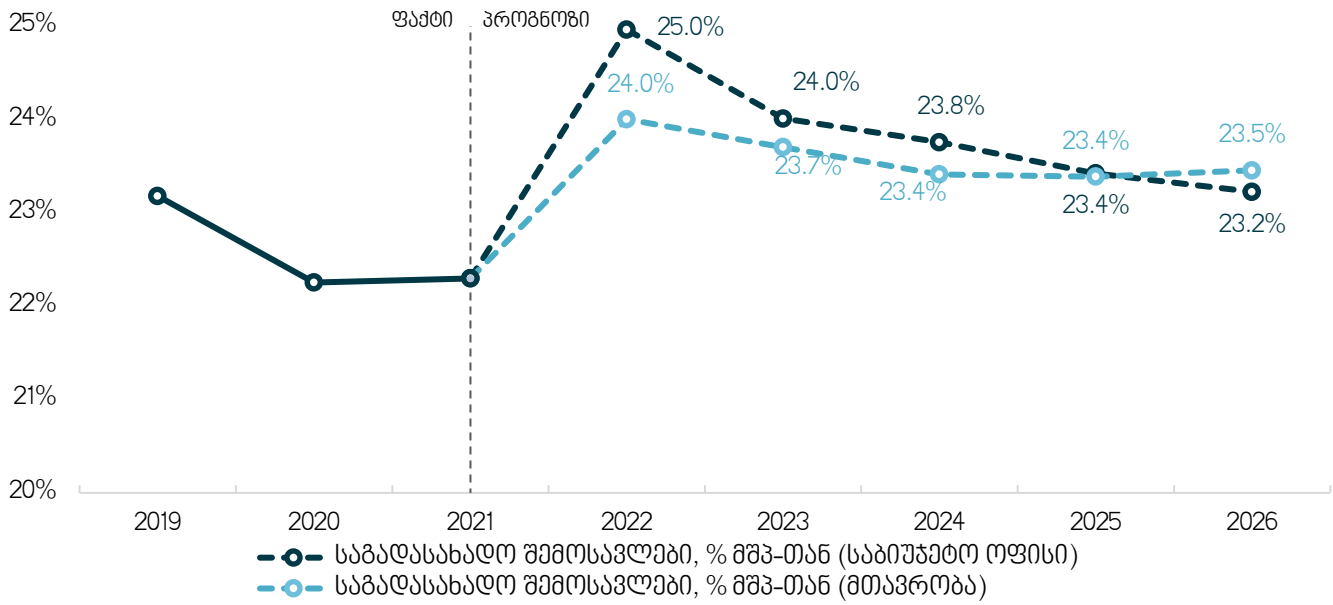
საგადასახადო შემოსავლების კომპონენტების დონეზე ანალიზისას აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2022 წელს პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში 44.4%-ს შეადგენს. შესაბამისად, არაპირდაპირი გადასახადების წილი 55.6% იქნება. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, საშუალოვადიან პერიოდში პირდაპირი გადასახადების წილი¹⁶ თავდაპირველად შემცირდება, შემდეგ კი მოიმატებს. აღსანიშნავია, რომ მოცემული საშუალოვადიანი პროგნოზები ეყრდნობა არსებულ ფისკალურ პოლიტიკას და გათვალისწინებულია 2017-2021 წლებში განხორციელებული საგადასახადო და საპენსიო რეფორმები. საბიუჯეტო პოლიტიკის შემდგომმა ცვლილებებმა, შესაძლოა, გამოიწვიოს განსხვავებები აღნიშნული პროგნოზებისაგან.

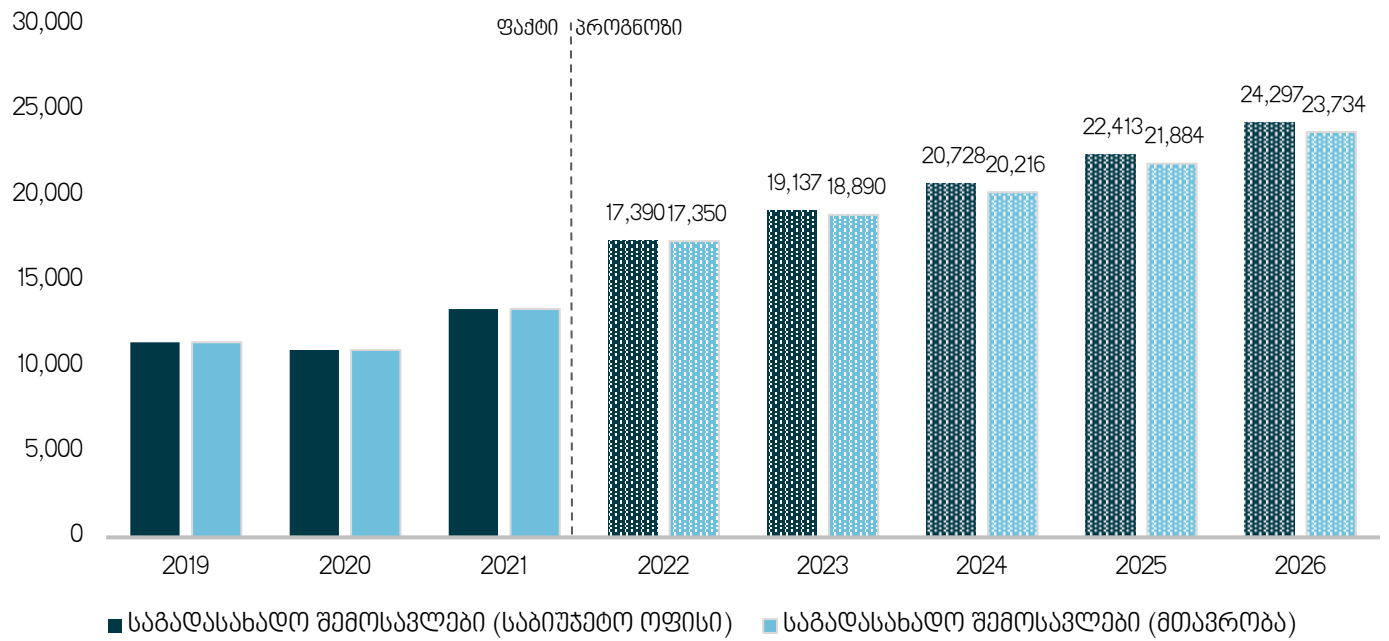
დიაგრამა 12: 2022 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (მთავრობა)

რაც შეეხება მთავრობის საგადასახადო შემოსავლების სტრუქტურას, მოსალოდნელია, რომ პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში 2022 წლისათვის 44.7% იქნება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში თავდაპირველად შემცირდება, შემდეგ კი უმნიშვნელოდ გაიზრდება.

¹⁶ საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ეყრდნობა შემდეგ დაშვებებს: მოგების გადასახადის რეფორმის გავლენა გამოვლინდება მომდევნო წლებში, ეკონომიკური განვითარების კვალდაკვალ გაიზრდება როგორც პირდაპირი გადასახადების ადმინისტრირება, ასევე ქონების გადასახადის პროგრესულობიდან გამომდინარე მისი წილიც საგადასახადო შემოსავლებში.

დიაგრამა 13: საგადასახადო შემოსავლები, მშპ-თან შეფარდება.

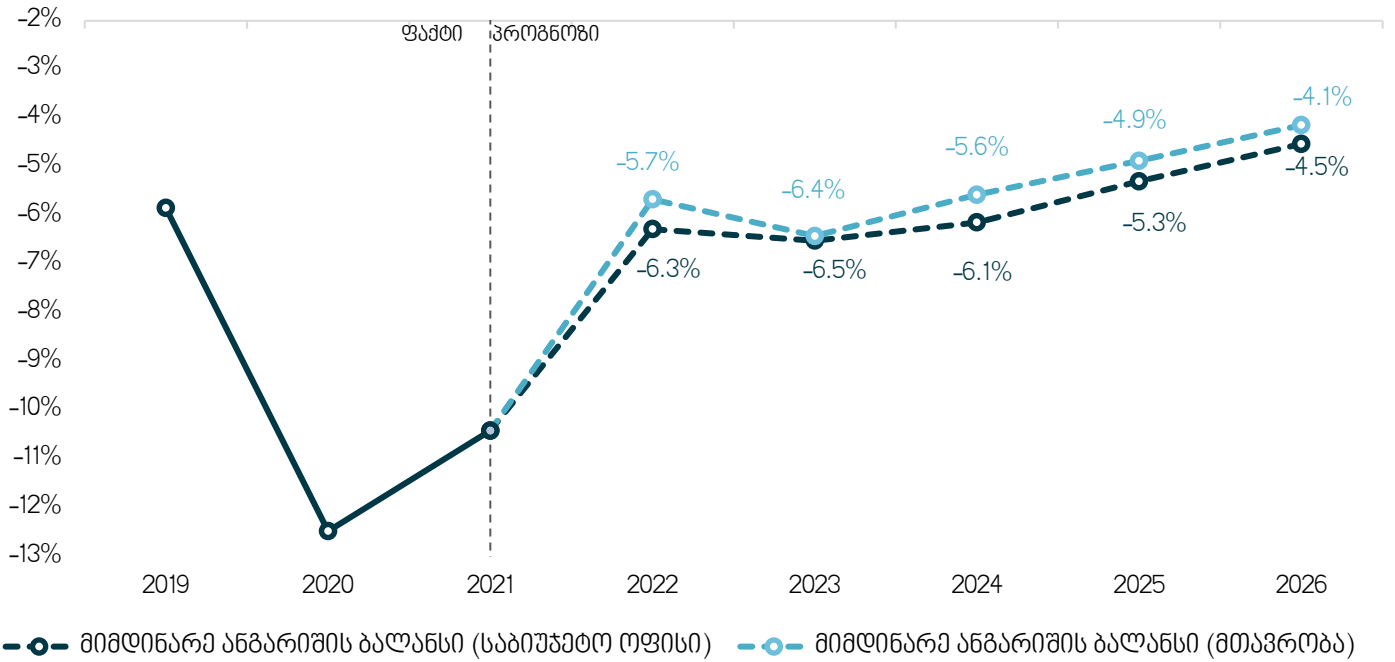

დიაგრამა 14: საგადასახადო შემოსავლები, მილიონი ლარი.

4.საგარეო სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლისთვის საგადასახდლო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის მოსალოდნელი დეფიციტი მშპ-ის 6.3%-ია, რაც 0.8 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება ოფისის 2022 წლის ნოემბრის პროგნოზისგან (7.1%), ხოლო მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელი მშპ-ის 5.7%-ს შეადგენს. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი განაგრძობს გაუმჯობესებას და 2022-2026 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -5.8%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება, მთავრობის პროგნოზის მიხედვითაც დეფიციტი შეინარჩუნებს გაუმჯობესების ტენდენციას და 2022-2026 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -5.3%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება.

საბიუჯეტო ოფისის მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის მოსალოდნელი კლების მთავარი მამოძრავებელი ძალა შიდა დანაზოგების საპროგნოზო ზრდაა.¹⁷ საანგარიშო პერიოდში გაიზარდა მშპ-ში ინვესტიციების წილი, ასევე გაიზარდა შიდა დანაზოგები, რაც მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის გაუმჯობესებასაც უზრუნველყოფს. ამ მხრივ აღსანიშნავია კერძო დანაზოგების მნიშვნელოვანი ზრდა.

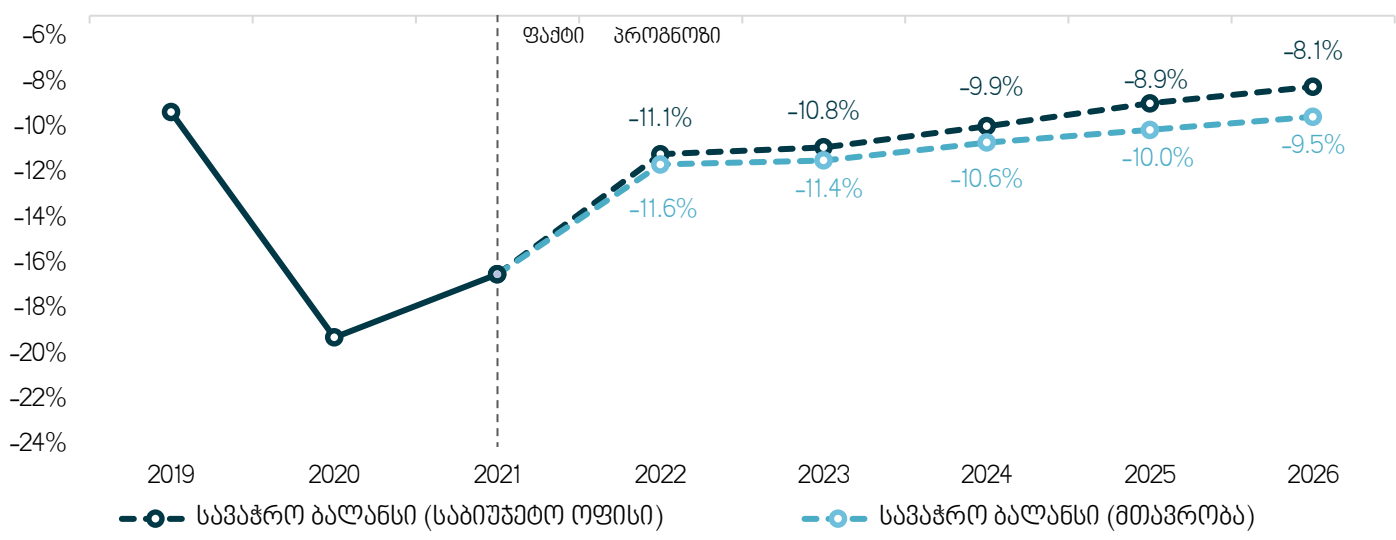
დიაგრამა 15: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება.

რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის კომპონენტებს:

- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ფორმირების მნიშვნელოვანი განმაპირობებელი ფაქტორი სავაჭრო ბალანსის მოსალოდნელი დინამიკაა. Covid-19-ით გამოწვეული პრობლემებიდან გამომდინარე, 2020 წელს მნიშვნელოვნად შემცირდა ექსპორტის და იმპორტის მოცულობა, თუმცა 2021 წლიდან საგარეო აქტივობა საგრძნობლად გამოცოცხლდა. აღნიშნული ტენდენცია

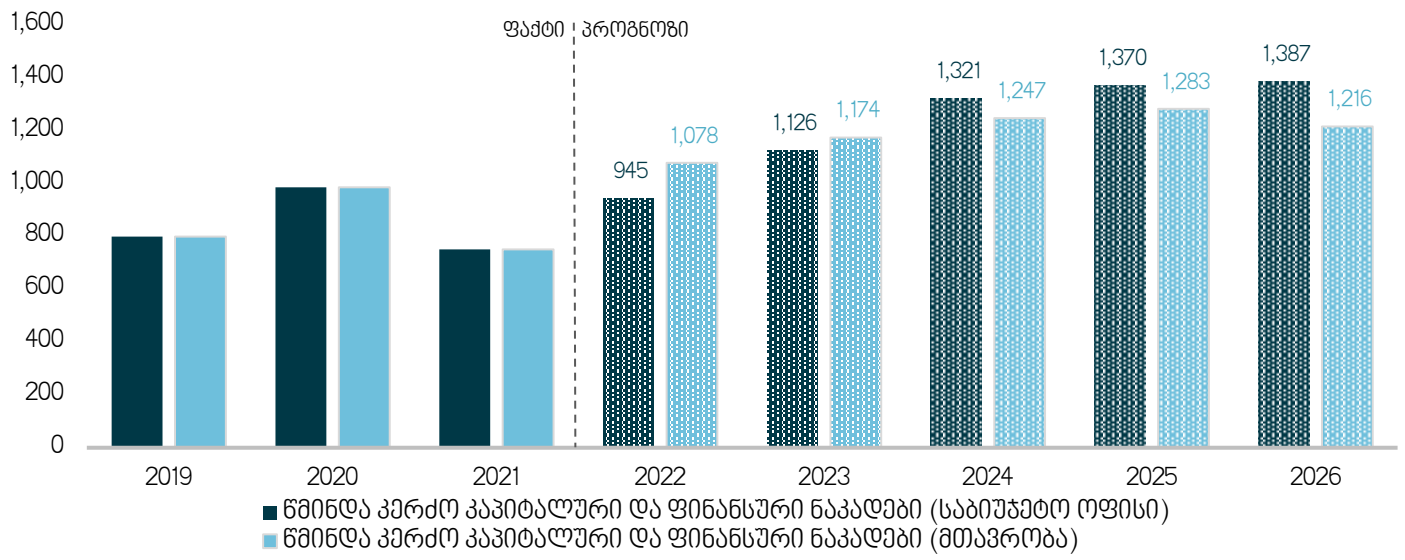
¹⁷ მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი შეგვიძლია განვიხილოთ როგორც მთლიანი ინვესტიციებისა და მთლიანი დანაზოგების სხვაობა - დეფიციტი ნიშნავს, რომ დანაზოგები არაა საკმარისი ინვესტიციების დასაფინანსებლად და ქვეყანა სესხს იღებს დანარჩენი მსოფლიოსგან.

შენარჩუნებულია 2022 წლის პირველ ნახევარშიც და, ყოველივე აქედან გამომდინარე, მოსალოდნელია, რომ საგარეო ვაჭრობის მოცულობა მნიშვნელოვნად გაიზრდება და სავაჭრო ბალანსი განაგრძობს გაუმჯობესდება. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, სავაჭრო დეფიციტი 2022 წელს მშპ-ის 11.1%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზით კი დეფიციტი 11.6% იქნება. საბიუჯეტო ოფისის მიხედვით მიმდინარე ანგარიში და სავაჭრო ბალანსი საშუალოვადიან პერიოდში გაუმჯობესების ტენდენციით ხასიათდება, რაც ნიშნავს, რომ ქვეყნის შიდა მიწოდება უკეთ უზრუნველყოფს მთლიანი მოთხოვნის დაკმაყოფილებას.

დიაგრამა 16: სავაჭრო ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება.

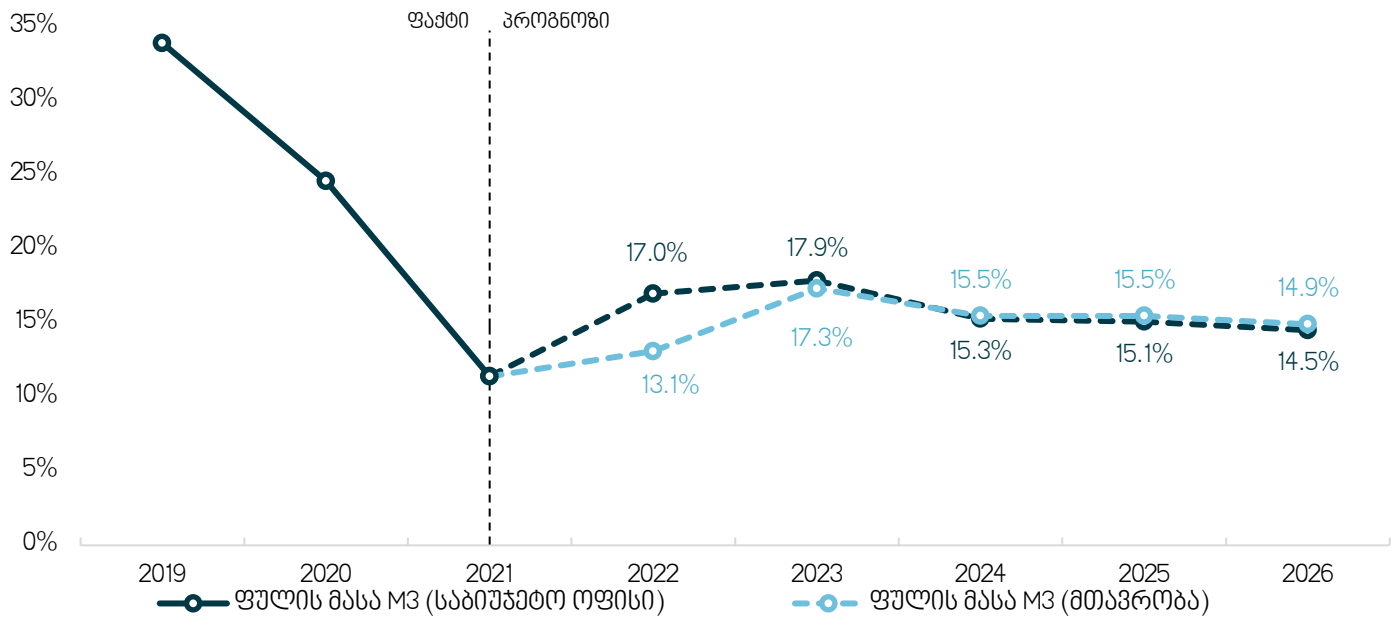
რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების წყაროებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლისთვის წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადების მოსალოდნელი მოცულობა 945 მლნ აშშ დოლარს გაუტოლდება და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება, ხოლო მთავრობის პროგნოზით, წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები 2022 წელს 1,078 მლნ აშშ დოლარი იქნება და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება.

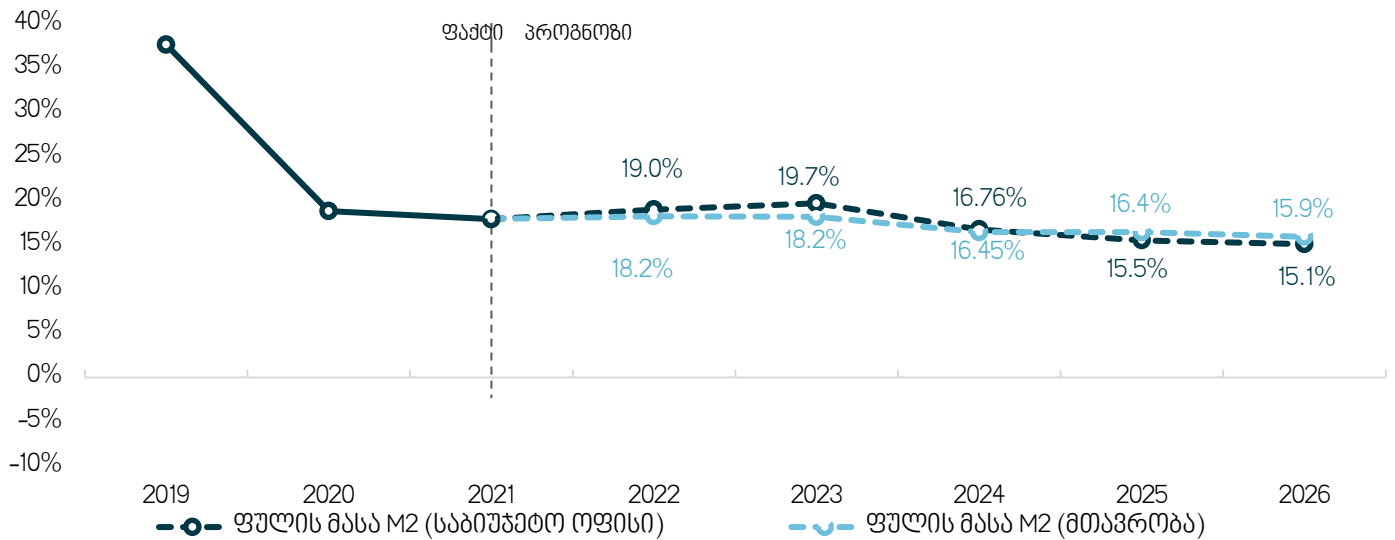
დიაგრამა 17: წმინდა კერძო და კაპიტალური ნაკადები, მლნ აშშ დოლარი.

5. მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლისთვის ფულის მასა M3 აგრეგატის მოცულობა 39,600 მლნ ლარს გაუტოლდება, ხოლო ზრდის წლიური ტემპი - 17.0%-ს. თავის მხრივ, ფულის მასა M2 აგრეგატის მოსალოდნელი მოცულობა 19,168 მლნ ლარია, ზრდა კი - 19.0%.

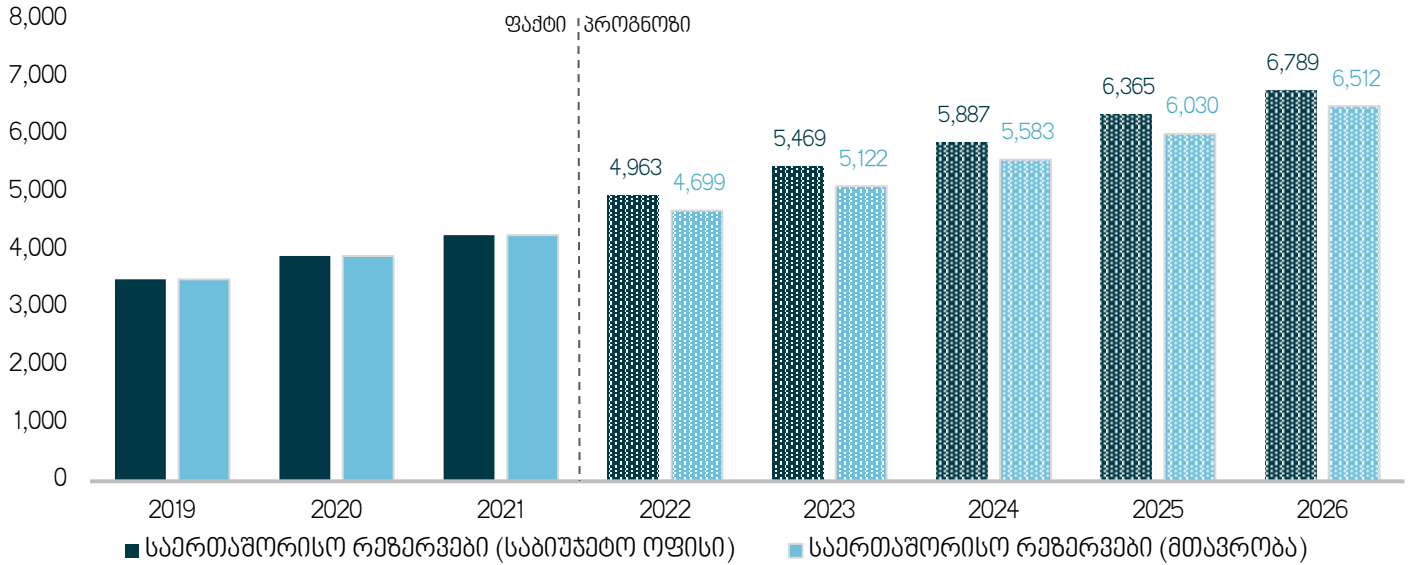

დიაგრამა 18: ფულის მასის M3 ზრდის ტემპი.

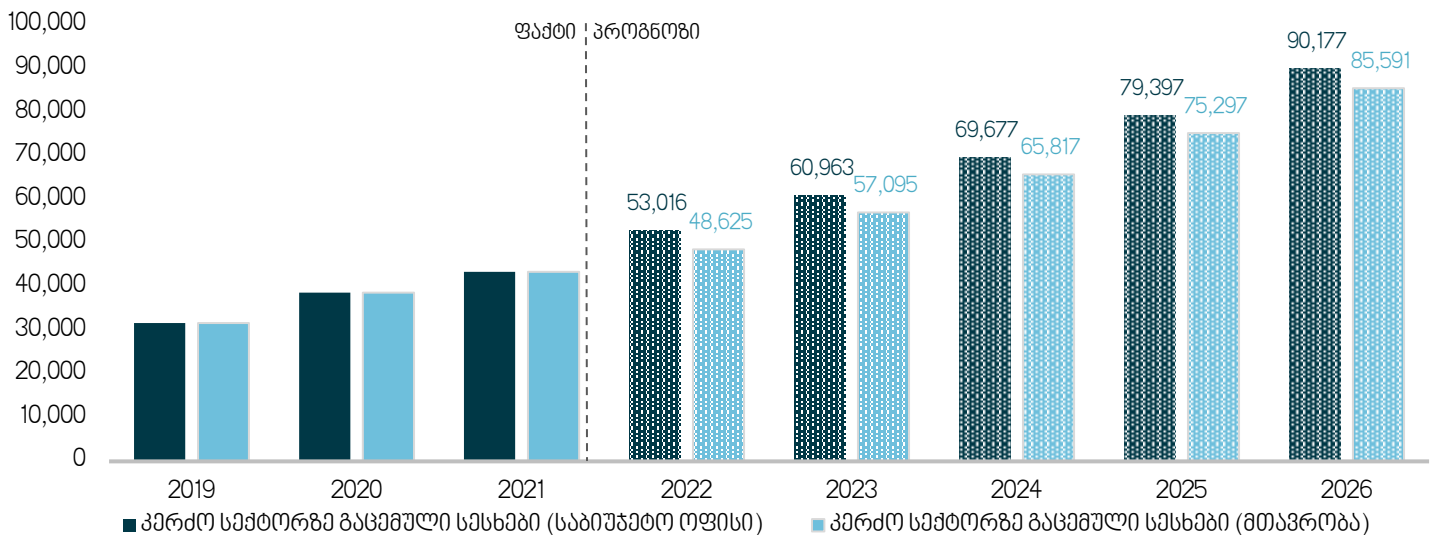
დიაგრამა 19: ფულის მასის M2 ზრდის ტემპი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლისათვის მოსალოდნელია საერთაშორისო რეზერვების 16.2%-ით ზრდა. შესაბამისად, 2022 წელს რეზერვების მოცულობა 4,963 მლნ აშშ დოლარს მიაღწევს (4.2 თვის იმპორტის ჯერადი¹⁸), ხოლო 2022-2026 წლების საშუალო მოცულობა 5,895 მლნ აშშ დოლარი იქნება.

დიაგრამა 20: საერთაშორისო რეზერვები, მლნ აშშ დოლარი.

რაც შეეხება კერძო სექტორზე გაცემულ სესხებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 53,016 მლნ ლარს მიაღწევს, რაც (4,391 მლნ ლარი) მეტია სამთავრობო პროგნოზთან შედარებით. აღნიშნული ტენდენცია ნარჩუნდება საშუალოვადიან პერიოდში.

დიაგრამა 21: კერძო სექტორზე გაცემული სესხები. ნაშთები. მლნ ლარი.

¹⁸ რეზერვების ადეკვატურობის შესაფასებლად, როგორც წესი, გამოიყენება 3 თვის იმპორტის ჯერადი - https://www.imf.org/external/np/pdr/debtres/#III_B

6. მაკროეკონომიკური სცენარები

მაკროეკონომიკური სცენარები წარმოადგენს ეკონომიკის საბაზისო, ყველაზე მეტად მოსალოდნელი სცენარიდან გაუთვალისწინებელი გადახრის შემთხვევაში ქვეყნის ეკონომიკის შესაძლო განვითარების მოდელებს.

2022 წლისათვის საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების დაშვებებს შორის ძირითადი განსხვავება რუსეთ-უკრაინის ომის მოსალოდნელ გავლენებშია (ომის გავლენა ნავთობპროდუქტებსა და სურსათის ფასებზე როგორც რეგიონის, ასევე მსოფლიო ბაზრებზე, აგრეთვე, საინვესტიციო გარემოზე, რუსეთისთვის დაწესებული სანქციების კუთხით მსოფლიო ეკონომიკაზე და ა.შ.). გამომდინარე იქიდან, რომ რუსეთ-უკრაინის ომი კვლავ გრძელდება, საპროგნოზო პერიოდისთვის გაურკვევლობა კვლავ რჩება.

საბაზისო მოდელი უშვებს, რომ საქართველოში 2022 წელს რუსეთ-უკრაინის ომს ექნება გავლენა, თუმცა ძლიერად ვერ დააზარალებს ქვეყნის ეკონომიკას, საგარეო ვაჭრობის სფეროში კვლავ მზარდი ტენდენცია გვექნება. გაიზრდება როგორც საქონლის, ისე მომსახურების ექსპორტი და შესაბამისად, გაუმჯობესდება ტურიზმის მაჩვენებლები.

შესაძლებელია განვიხილოთ მაკროეკონომიკური განვითარების ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები.

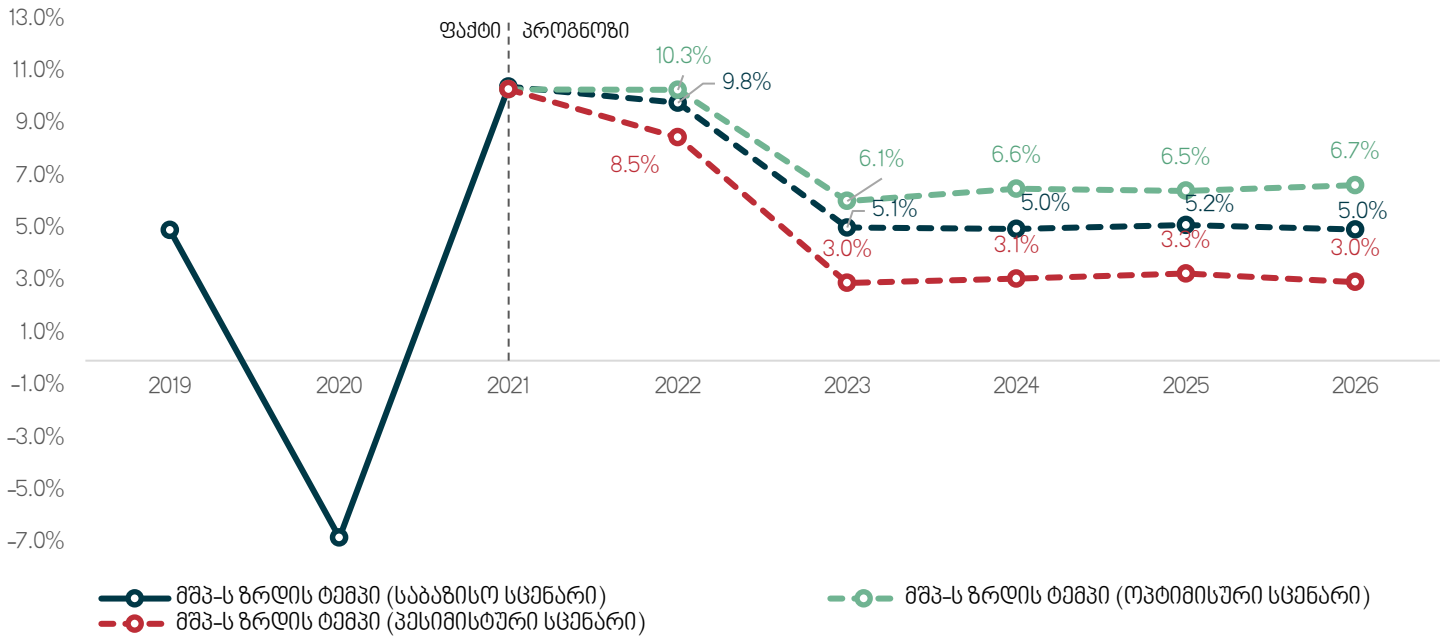
ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით მოხდება ეკონომიკის უფრო სწრაფი ტემპით გამოცოცხლება და საგარეო დისბალანსის აღმოფხვრა. ამავე დაშვების მიხედვით, 2022 წელს საქართველოს ეკონომიკა დანარჩენ მსოფლიოსთან ერთად უფრო სწრაფად განაგრძობს ზრდას და რუსეთ-უკრაინის ომის მოსალოდნელი შედეგები ეკონომიკაზე ვეღარ მოახდენს ძლიერ უარყოფით გავლენას. ამავე სცენარის მიხედვით, როგორც საქართველოში, ისე დანარჩენ მსოფლიოში აღნიშნულ ომს არ მოჰყვება ფისკალური/ვალის მდგრადობის პრობლემები და მსოფლიო შეინარჩუნებს ჯანსაღ ფისკალურ პოზიციებს. ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საქართველოში 2022 წლიდან უფრო მეტად გამოცოცხლდება ტურისტული სექტორი და უფრო მეტად გაიზრდება საგარეო მოთხოვნა. საშუალოვადიან პერიოდში ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს მუდმივად დადებით შოკს ქვეყანაში და მაღალ ეკონომიკურ ზრდას.

პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ რუსეთ-უკრაინის ომის გავლენა შედარებით გვიან აისახება საქართველოს ეკონომიკაზე და შესაბამისად, ომის შესაძლო შედეგები აისახება საშუალოვადიანი პერიოდის ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე. პესიმისტური სცენარის მიხედვით, ასევე მოსალოდნელია, რომ ტურისტული ნაკადების გამოცოცხლება, რომელიც დაწყებულია 2021 წლიდან, გაგრძელდება 2022 წელსაც, თუმცა მისი ტემპები ნაკლები იქნება საშუალოვადიან პერიოდში საბაზისო სცენარის დაშვებასთან შედარებით. საშუალოვადიან პერიოდში პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ ეკონომიკის მაღალი ზრდა ძნელად მისაღწევი იქნება და შემცირებული ეკონომიკური აქტივობების ფონზე შემცირდება ასევე წარმოების პოტენციალიც.

6.1 ძირითადი დაშვებები

საბუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკური მოდელის (PBOMFM) სხვადასხვა სცენარი ეფუძნება შოკების რეალიზაციის პირობებში ორი ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორის: ინფლაციისა და რეალური მშპ-ის ცვლილებებს. დანარჩენი მაკროეკონომიკური ცვლადების საბაზისო სცენარიდან გადახრები განპირობებულია ინფლაციისა და მშპ-ის ზრდის შოკებით.

რეალური მშპ-ის ზრდის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები წარმოადგენს ზემოთ აღწერილი დაშვებების შესაძლო რეალიზაციის შედეგად საბაზისო სცენარიდან გადახრას.

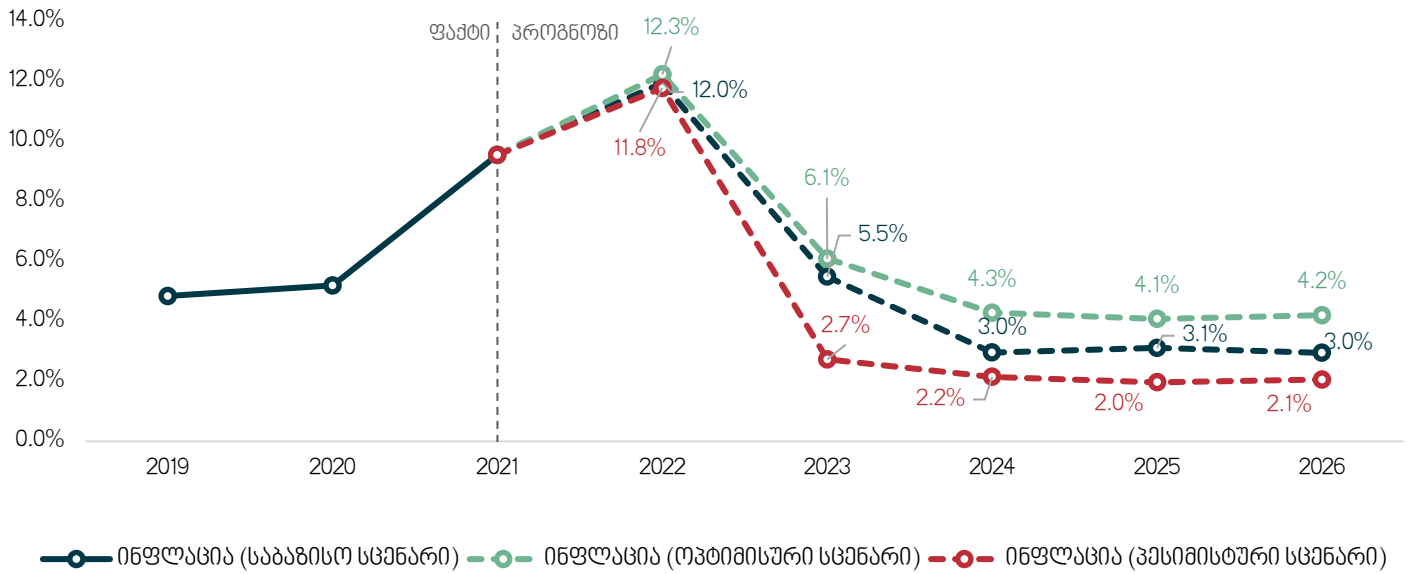
დიაგრამა 22: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

მაკროეკონომიკური სცენარები ეფუძნება დაშვებას რომ, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, მთლიანი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში პერმანენტულად დადებითი შოკები რეალიზდება, ხოლო, უარყოფითი სცენარის დროს, ყოველ წელს საბაზისო სცენართან შედარებით ეკონომიკური განვითარების უარყოფითი ტენდენციებია მოსალოდნელი.

ამ დაშვებების გათვალისწინებით, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2022-2026 წლებში ეკონომიკის საშუალო რეალური ზრდის ტემპი 7.2% იქნება, ხოლო პესიმისტურის შემთხვევაში - 4.2%.

რაც შეეხება სამომხმარებლო ფასების ინფლაციას, მისი ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს წლების განმავლობაში ინფლაციის ტენდენციებს ეკონომიკური ზრდისა და შენელებისას, აგრეთვე - ინფლაციის საპროგნოზო მოდელის შეფასების შეცდომას.

ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია მუდმივად გადააჭარბებს საბაზისო სცენარს (საშუალოდ 6.2%), ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მუდმივად ნაკლები იქნება საბაზისო სცენარზე (საშუალოდ 4.1%).

დიაგრამა 23: ინფლაცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

რეალური მშპ-ისა და ინფლაციის ოპტიმისტური სცენარების კომბინაცია წარმოადგენს მთლიანი მოდელის ოპტიმისტური სცენარის საფუძველს, ხოლო პესიმისტური სცენარების კომბინაცია ეკონომიკური განვითარების პესიმისტური სცენარის ბაზისია.

მოდელი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური შოკები, პირველ რიგში, სწორედ ამ ორ ინდიკატორზე მოახდენს გავლენას. თავის მხრივ, რეალური მშპ-ის ზრდა და ინფლაცია გავლენას ახდენს ერთმანეთზე, რაც აგრეთვე ეკონომიკური შინაარსის მატარებელია.

საბაზისო სცენართან შედარებით მაღალი ეკონომიკური ზრდა ნიშნავს საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილ ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გაზრდილ ფასებს, ხოლო ეკონომიკის ზრდის მუდმივი დაბალი ტემპი ერთობლივი მოთხოვნის და, შესაბამისად, ფასების კლებას განაპირობებს. თავის მხრივ, საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი და სტაბილური ინფლაცია ხელს უწყობს მოხმარების სტიმულირებას, რაც ზრდის ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გამოშვებას, ხოლო დაბალი ინფლაცია დაბოგვის სტიმულებს ქმნის და საშუალოვადიან პერიოდში მოთხოვნას ამცირებს.

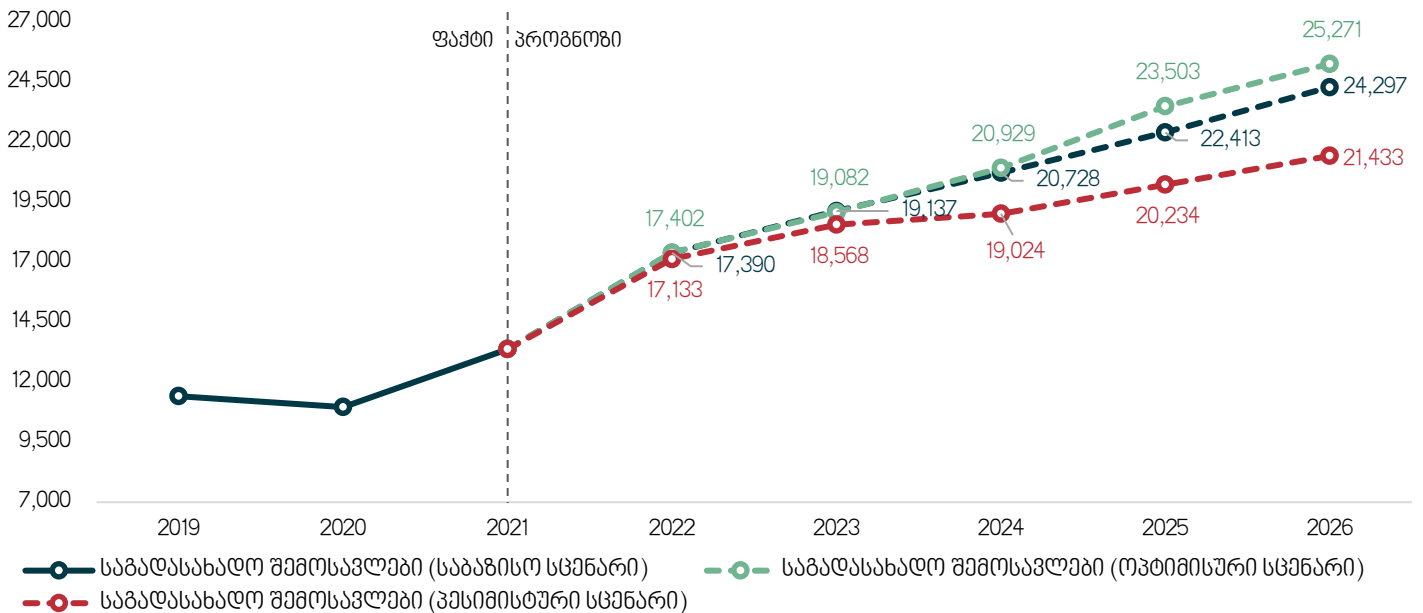
პესიმისტური და ოპტიმისტური სცენარები აგებულია იმ დაშვებით, რომ მთავრობის ხარჯვითი პოლიტიკა წარიმართება ისე, როგორც მთავრობის მიერ წარმოდგენილ ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებშია ასახული. საბიუჯეტო ოფისის ოპტიმისტური სცენარი მოიცავს მთავრობის ოპტიმისტურ ხარჯვით პოლიტიკას, ხოლო პესიმისტურ სცენარში მთავრობის პესიმისტური სცენარით გათვალისწინებული ხარჯვითი პოლიტიკაა გათვალისწინებული¹⁹.

¹⁹ საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 13 დეკემბერს „საქართველოს 2022 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტზე (გადამუშავებული ვარიანტი) თანდართული 2022-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილ საპროგნოზო მანკვებლები.

6.2 ოპტიმისტური და პესიმიისტური სცენარები

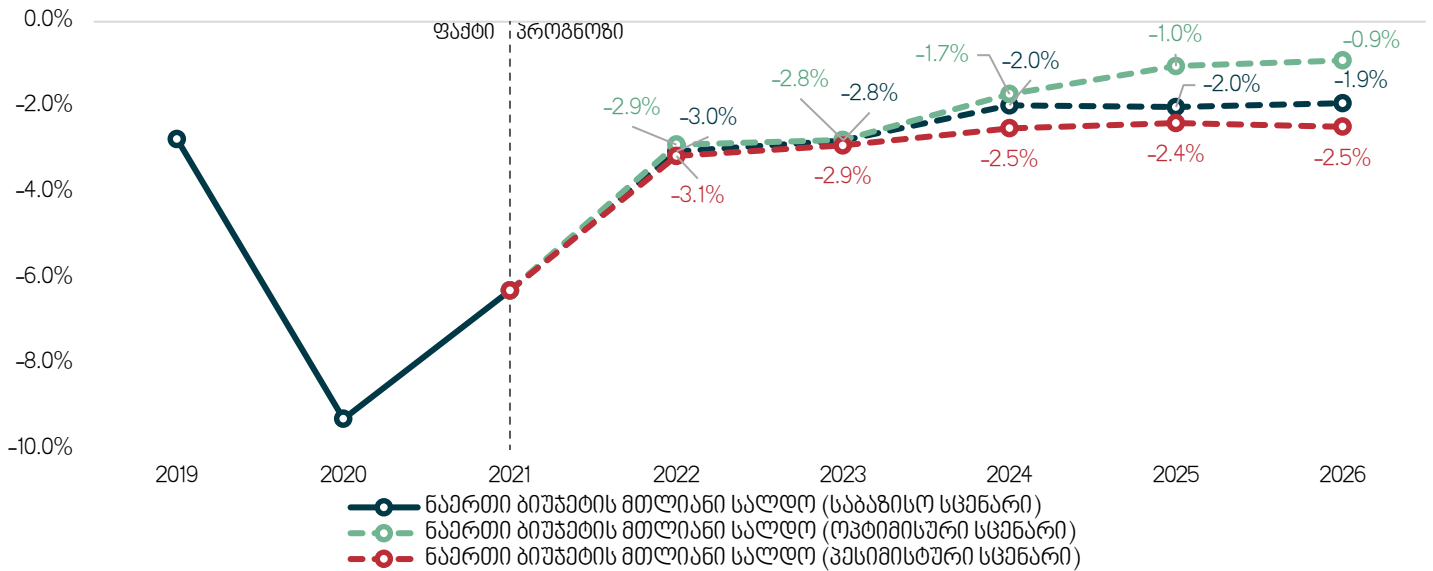
რაც შეეხება ეკონომიკურ სცენარებს სექტორების მიხედვით:

მაღალი ეკონომიკური ზრდა და ფასების მაღალი დონე განაპირობებს იმას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით იზრდება გადასახადების დასაბეგრი ბაზა და, შესაბამისად, ბიუჯეტში მობილიზებული გადასახადები, ხოლო უარყოფითი სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ გადასახადების მოცულობა საბაზისო პროგნოზთან შედარებით შემცირდება.

დიაგრამა 24: საგადასახადო შემოსავლები (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმიისტური სცენარები).

ასევე აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის სცენარების მიხედვით განსხვავებულ საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზთან ერთად, ხარჯებში გათვალისწინებულია მთავრობის მიერ წარმოდგენილი შესაბამის ოპტიმისტურ და პესიმიისტურ სცენარებში ასახული ხარჯების მოცულობები. ეს ყოველივე პირდაპირ აისახება ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის ცვლილებაზე, რომელიც განსხვავდება როგორც საბიუჯეტო ოფისის საბაზისო პროგნოზებისაგან, ისე მთავრობის ოპტიმისტური და პესიმიისტური სცენარებისაგან (იხ. დანართები 7 და 8).

დიაგრამა 25: ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით მოსალოდნელია, რომ ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 2022 წელს 3.0%-იან ნიშნულს ქვემოთ იქნება (-2.9%), შემდგომ წლებში თანდათან შემცირდება და 2026 წლისათვის მისი მშპ-თან შეფარდება შეადგენს -0.9%-ს. რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2022 წლისათვის -2.8%-ს გაუტოლდება, ხოლო შემდეგ წლებში შემცირდება და 2026 წელს მისი მშპ-თან შეფარდება -1.0% იქნება. ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში როგორც ნაერთი, ისე ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტი მუდმივად 3.0%-ის ქვემოთ იქნება.

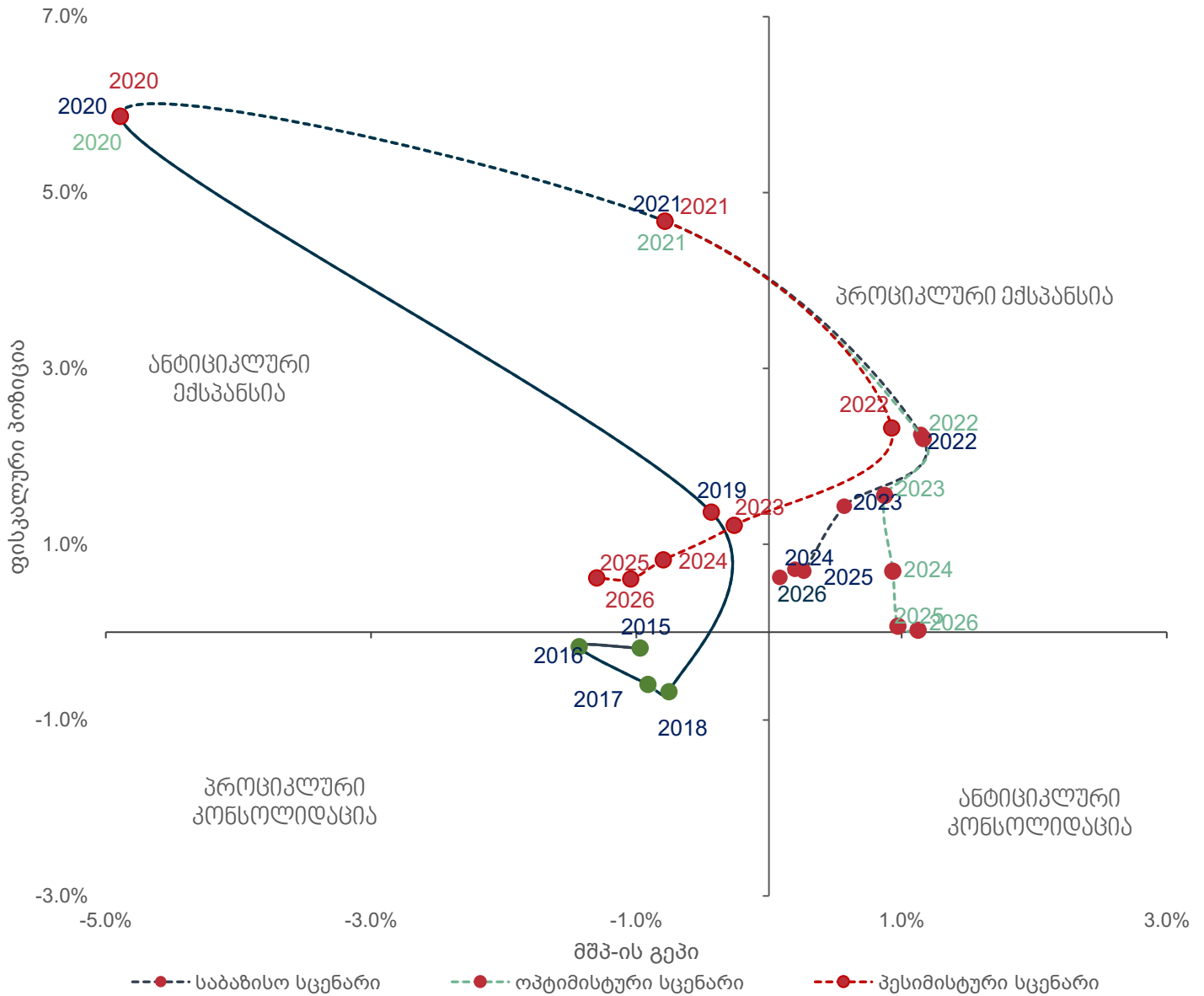
მეორე მხრივ, პესიმისტური სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ 2022 წელს ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3.0%-იან ნიშნულზე მაღალი (-3.1%) იქნება, 2026 წლისთვის მისი მშპ-თან შეფარდება შეადგენს -2.5%-ს. იგივე ტენდენცია ექნება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტსაც, იგი 2023 წელს 3.0%-იან ნიშნულზე მაღალი იქნება (-3.1%) და 2026 წლისთვის მშპ-თან ფართობა -2.6%-ს გაუტოლდება.

აგრეთვე, მნიშვნელოვანია ცვლილების დაშვების პირობებში თუ რა მიმართულების იქნება არსებული ფისკალური პოლიტიკა მთავრობის ხარჯების სხვადასხვა სცენარის შესაბამისად: ეკონომიკური ციკლების დაბალანსებისა და შესუსტების (ანტიციკლური), თუ პირიქით - გაძლიერების (პროციკლური) მიმართულებით.

ოპტიმისტური სცენარის თანახმად, 2022-2026 წლებში ფისკალური პოზიცია (ბიუჯეტის ციკლურად კორექტირებული პირველადი მთლიანი სალდო უარყოფითი ნიშნით) დადებითი იქნება (ექსპანსია), რაც ნიშნავს, რომ ადგილი აქვს მთავრობის მხრიდან ეკონომიკის სტიმულირებას. აღნიშნულ პერიოდში ეკონომიკა პოტენციურზე მეტად ძლიერდება (დადებითი გაპი) და მთავრობის ფისკალური პოლიტიკა ციკლის მიმართულებით მოქმედებს, რაც არის პროციკლური ექსპანსია.

რაც შეეხება პესიმისტურ სცენარს, ფისკალური პოზიცია დადებითია მთელი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში (ექსპანსია). შესაბამისად ფისკალური პოლიტიკა ანტიციკლურია ეკონომიკის შენელებისას 2023-2026 წლებში. ამ პერიოდში ეკონომიკა პოტენციურზე ნაკლებად ძლიერდება (უარყოფითი გაპი), შესაბამისად მთავრობის მხრიდან ადგილი აქვს ანტიციკლურ

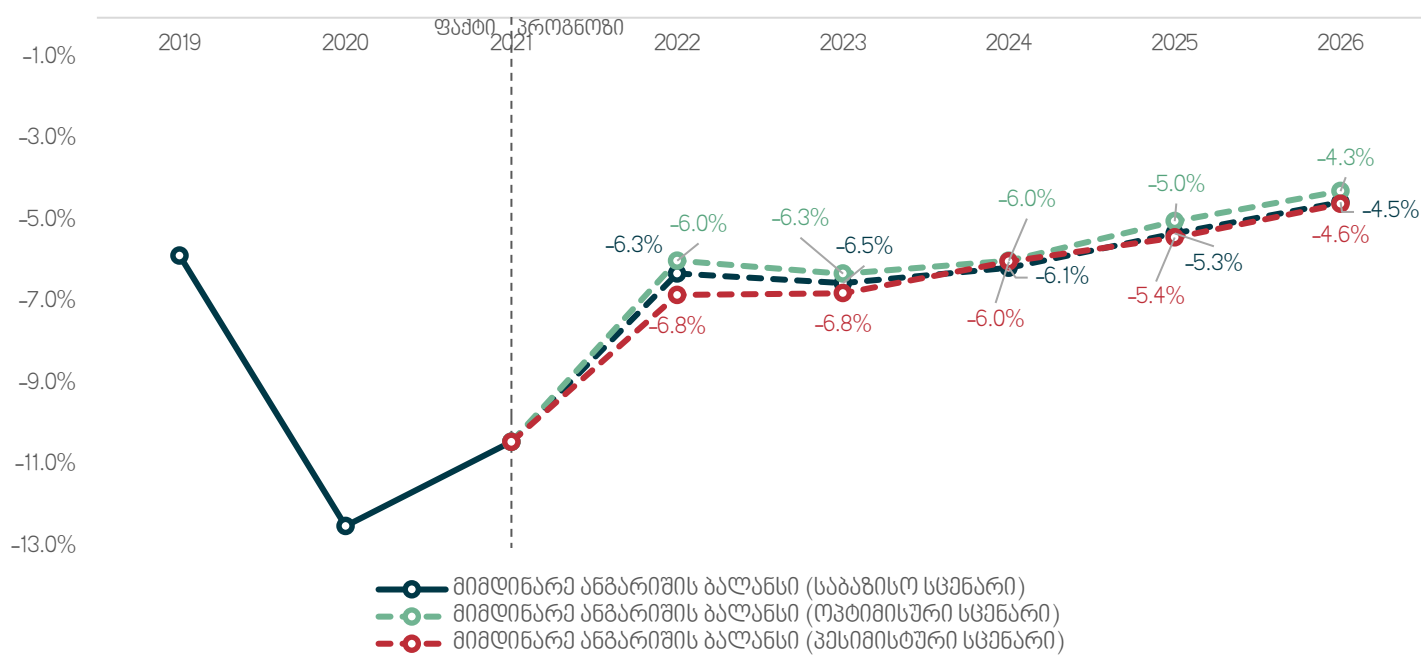
ექსპანსიას. ხოლო 2022 წელს, დადებით ფისკალურ პოზიციას ემთხვევა მშპ-ის დადებითი გაპი, რაც პროციკლური ექსპანსიაზე მიუთითებს.

დიაგრამა 26: ფისკალური პოზიცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

რაც შეეხება საგარეო სექტორს, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2022 წელს მოსალოდნელია როგორც ექსპორტის, ასევე - იმპორტის უფრო მეტად ზრდა, თუმცა საშუალოვადიან პერიოდში მნიშვნელოვანი ეკონომიკური გამოცოცხლების ფონზე უფრო სწრაფად აღდგება ტურისტული სექტორი, რაც საბაზისო სცენართან შედარებით გააუმჯობესებს საგაქრო ბალანსს. ამავე დროს, მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება საგადასახდელო ბალანსის სხვადასხვა კომპონენტიც, რაც აისახება როგორც მიმდინარე ანგარიშის, ასევე - კაპიტალის და ფინანსური ანგარიშის სტრუქტურაზე.

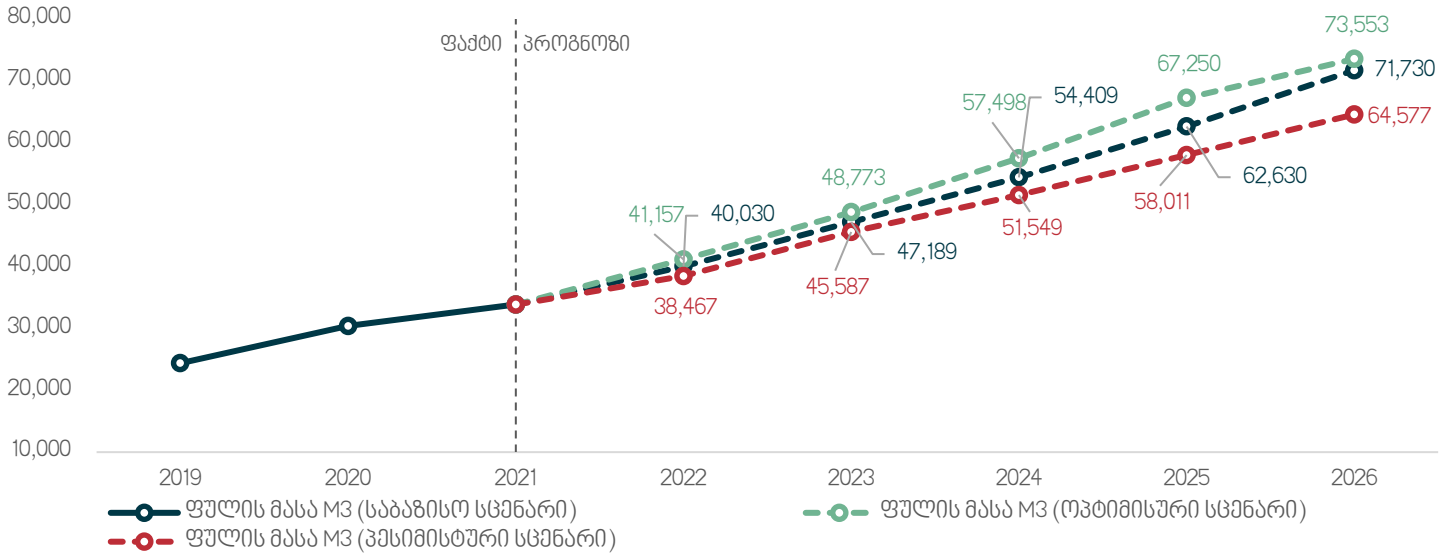
პესიმისტური სცენარის განვითარება და ეკონომიკური აქტივობის შემცირება უკავშირდება საგარეო ვაჭრობის შემცირებას და, აგრეთვე, საგადასახდელო ბალანსის განსხვავებულ სტრუქტურას.

დიაგრამა 27: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

აღსანიშნავია, რომ ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის პერმანენტულ შემცირებას, თუმცა განსხვავებული ტემპებით. პესიმისტური სცენარი 2022-2026 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს საშუალოდ -5.9%-ის ფარგლებში პროგნოზირებს, ხოლო ოპტიმისტური კი -5.5%-ის ფარგლებში. 2026 წლისთვის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან შესაბამისად -4.3% და -4.6% იქნება.

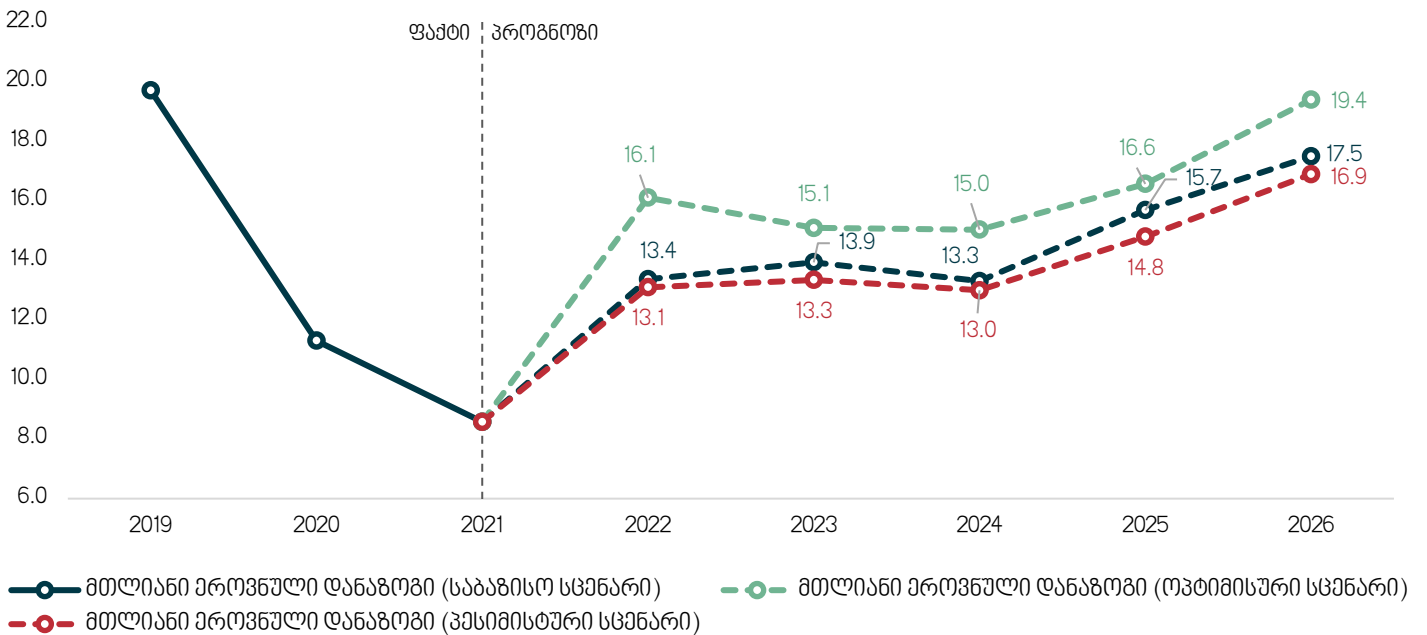
მონეტარული სექტორის აქტივობაც პირდაპირაა დაკავშირებული ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან: მაღალი აქტივობის პირობებში მოსალოდნელია, რომ გაიზრდება მიმოქცევაში არსებული ფული, აგრეთვე, ეროვნული ბანკისა და სხვა დეპოზიტური კორპორაციების საშინაო და უცხოური აქტივები. თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ეროვნული ბანკისა და კომერციული ბანკების როგორც აქტივები, ასევე - პასივები საბაზისო სცენართან შედარებით დაიკლებს.

დიაგრამა 28: ფულის მასა M3 (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმიტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის პირობებში M3 ფულის მასის ოდენობა ყოველთვის აჭარბებს საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელს, ხოლო პესიმიტური სცენარის შემთხვევაში M3 აგრეგატის მოცულობა ნაკლებია საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელზე.

ეკონომიკაში არსებული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება როგორც შიდა ეკონომიკური აქტივობების სტრუქტურა და მიმართულებები, ასევე - საგარეო სექტორის ტენდენციებიც. ამ ყოველივეს კომპლექსურად აღწერისთვის მნიშვნელოვანია, თუ როგორ შეიცვლება ქვეყნის მთლიანი დანაზოგი.

დიაგრამა 29: მთლიანი ეროვნული დანაზოგი, % მშპ-თან (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმიტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგები უფრო მეტად იზრდება საბაზისო სცენართან შედარებით. ამ პერიოდში შემცირებული საგარეო დანაზოგის (მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი) პარალელურად მთლიანი დანაზოგების²⁰ ზრდის და საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილი ინვესტიციების დაფინანსების მთავარი წყარო შიდა დანაზოგები იქნება.

თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში, რომელიც ნაკლებ საბიუჯეტო შემოსავლებს (შესაბამისად ნაკლებ სამთავრობო დანაზოგს) და მცირედით მეტ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს (შესაბამისად მეტ საგარეო დანაზოგს) გულისხმობს, 2022 წლისათვის ეროვნული დანაზოგი საბაზისო სცენართან შედარებით უმნიშვნელოდ მცირდება. საშუალოვადიან პერიოდში პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში დანაზოგების ძირითადი წყარო კვლავ საგარეო დანაზოგებია, რაც გულისხმობს იმას, რომ მთლიანი დანაზოგის ფორმირებისათვის მნიშვნელოვანი ხდება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ზრდა და იგი ინვესტიციების მნიშვნელოვანი წყარო ხდება.

²⁰ მთლიანი დანაზოგი არის ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგისა და მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის სხვაობა

დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)²¹

	2019 ფაქტი	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 PBO მოსალოდნელი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	5.0%	-6.8%	10.5%	9.8%	5.1%	5.0%	5.2%	5.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	4.9%	5.2%	9.6%	12.0%	5.5%	3.0%	3.1%	3.0%
მშპ დეფლატორი	5.2%	7.3%	10.3%	9.1%	5.8%	4.2%	4.3%	4.1%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49,253	49,267	60,003	71,911	79,691	87,247	95,680	104,605
მილიონი აშშ დოლარი	17 471	15 843	18 629	24,701	27,551	29,486	32,312	35,207
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13,239	13,234	16,179	19,390	21,488	23,525	25,799	28,206
დოლარი	4 696	4 256	5 023	6,660	7,429	7,951	8,713	9,493
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	109.0	119.3	116.4	111.3	110.8	109.9	108.8	108.1
მოხმარება	83.7	95.4	97.5	91.5	90.4	90.4	87.9	86.1
კერძო	76.7	87.9	90.5	85.1	84.2	84.4	82.0	80.4
სახელმწიფო	7.0	7.6	7.0	6.4	6.1	6.0	5.9	5.7
ინვესტიციები	25.3	23.9	19.0	19.8	20.5	19.4	21.0	22.0
კერძო	17.3	15.3	11.3	11.8	13.7	13.4	15.0	16.2
სახელმწიფო	8.0	8.6	7.7	8.0	6.8	6.0	6.0	5.9
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	19.7	11.3	8.6	13.4	13.9	13.3	15.7	17.5
სახელმწიფო	4.9	-1.1	0.7	4.7	4.5	4.5	4.3	4.3
კერძო	14.9	12.4	7.9	8.7	9.5	8.8	11.4	13.2
ფისკალური სექტორი²²	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	12,907	12,405	15,143	19,090	20,945	22,238	23,903	25,770
საგადასახადო შემოსავლები	11,418	10,964	13,380	17,390	19,137	20,728	22,413	24,297
პირდაპირი გადასახადები	4,593	4,433	5,395	7,727	8,266	9,071	9,973	11,008
არაპირდაპირი გადასახადები	6,825	6,531	7,985	9,663	10,871	11,657	12,440	13,289
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	14,464	17,187	19,334	21,652	23,508	24,245	26,110	28,013
მიმდინარე ხარჯები	10,519	12,958	14,742	15,717	17,388	18,335	19,800	21,323

²¹ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 13 დეკემბერს წარმოდგენილ 2022-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მარკენებლებს.

²² ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს გარდა ყველა ინდიკატორი წარმოადგენს ნაერთი ბიუჯეტის მარკენებლებს.

არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,945	4,229	4,592	5,935	6,120	5,910	6,310	6,690
საოპერაციო სალდო	2,389	-553	400	3,373	3,557	3,904	4,103	4,448
მთლიანი სალდო	-1,350	-4,574	-3,770	-2,112	-2,213	-1,706	-1,907	-1,992
მთავრობის ვალი	19,916	29,654	29,812	28,609	31,272	33,436	35,576	37,609
საგარეო	15,750	23,467	23,967	21,508	22,818	23,562	24,182	24,595
საშინაო	4,166	6,186	5,845	7,100	8,454	9,874	11,394	13,014
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-1,019	-4,608	-3,812	-2,352	-2,093	-1,826	-2,027	-2,112
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-1,297	-4,451	-3,732	-2,090	-2,121	-1,706	-1,974	-2,087
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	26.2%	25.2%	25.2%	27.4%	26.3%	25.5%	25.0%	24.6%
საგადასახადო შემოსავლები	23.2%	22.3%	22.3%	25.0%	24.0%	23.8%	23.4%	23.2%
პირდაპირი გადასახადები	9.3%	9.0%	9.0%	11.1%	10.4%	10.4%	10.4%	10.5%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.9%	13.3%	13.3%	13.9%	13.6%	13.4%	13.0%	12.7%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	29.4%	34.9%	32.2%	31.1%	29.5%	27.8%	27.3%	26.8%
მიმდინარე ხარჯები	21.4%	26.3%	24.6%	22.6%	21.8%	21.0%	20.7%	20.4%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	8.0%	8.6%	7.7%	8.5%	7.7%	6.8%	6.6%	6.4%
საოპერაციო სალდო	4.9%	-1.1%	0.7%	4.8%	4.5%	4.5%	4.3%	4.3%
მთლიანი სალდო	-2.7%	-9.3%	-6.3%	-3.0%	-2.8%	-2.0%	-2.0%	-1.9%
მთავრობის ვალი	40.4%	60.2%	49.7%	41.1%	39.2%	38.3%	37.2%	36.0%
საგარეო	32.0%	47.6%	39.9%	30.9%	28.6%	27.0%	25.3%	23.5%
საშინაო	8.5%	12.6%	9.7%	10.2%	10.6%	11.3%	11.9%	12.4%
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-2.1%	-9.4%	-6.4%	-3.4%	-2.6%	-2.1%	-2.1%	-2.0%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-2.6%	-9.0%	-6.2%	-3.0%	-2.7%	-2.0%	-2.1%	-2.0%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	-0.7%	1.9%	0.0%	-0.4%	0.2%	0.2%	0.3%	0.4%
წმინდა საშინაო აქტივები	50.2%	59.8%	56.4%	57.8%	59.1%	62.1%	65.1%	68.2%
ფართო ფული M3	49.5%	61.7%	56.4%	57.5%	59.2%	62.4%	65.5%	68.6%
ფართო ფული M2	23.3%	27.7%	26.8%	27.8%	29.1%	31.0%	32.7%	34.4%

საგარეო სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-5.8%	-12.5%	-10.4%	-6.3%	-6.5%	-6.1%	-5.3%	-4.5%
-----------------------------	-------	--------	--------	-------	-------	-------	-------	-------

სავაჭრო ბალანსი	-9.2%	-19.2%	-16.4%	-11.1%	-10.8%	-9.9%	-8.9%	-8.1%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,506	3,911	4,272	4,963	5,469	5,887	6,365	6,789
იმპორტის ჯერადი	3.8	5.2	4.6	4.2	4.0	3.9	3.9	3.8
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	796.7	983.9	843.8	945	1,126	1,321	1,370	1,387

დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)²³

	2019 ფაქტი	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 PBO მოსალოდნელი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	5.0%	-6.8%	10.5%	10.3%	6.1%	6.6%	6.5%	6.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	4.9%	5.2%	9.6%	12.3%	6.1%	4.3%	4.1%	4.2%
მშპ დეფლატორი	5.2%	7.3%	10.3%	10.3%	6.4%	5.2%	4.8%	4.3%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49 253	49 267	60,003	73,077	82,036	91,905	102,490	114,008
მილიონი აშშ დოლარი	17 471	15 843	18 629	25,115	28,358	31,061	34,614	38,368
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13 239	13 234	16,179	19,705	22,120	24,782	27,636	30,741
დოლარი	4 696	4 256	5 023	6,772	7,647	8,375	9,333	10,346
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	109.0	119.3	116.4	111.0	109.9	109.2	108.3	107.9
მოხმარება	83.7	95.4	97.5	88.9	88.6	88.1	86.8	84.2
კერძო	76.7	87.9	90.5	82.5	82.6	82.4	81.2	78.9
სახელმწიფო	7.0	7.6	7.0	6.4	6.0	5.7	5.5	5.3
ინვესტიციები	25.3	23.9	19.0	22.2	21.3	21.0	21.5	23.7

²³ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 13 დეკემბერს წარმოდგენილ 2022-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მარკენებლებს.

კერძო	17.3	15.3	11.3	14.0	14.8	15.3	15.9	18.3
სახელმწიფო	8.0	8.6	7.7	8.1	6.6	5.7	5.6	5.4
მთლიანი ეროვნული დანახოვი	19.7	11.3	8.6	16.1	15.1	15.0	16.6	19.4
სახელმწიფო	4.9	-1.1	0.7	4.6	4.3	4.4	4.8	4.7
კერძო	14.9	12.4	7.9	11.5	10.8	10.6	11.7	14.7

ფისკალური სექტორი

	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	12 907	12 405	15,143	19,102	20,891	22,389	24,748	26,729
საგადასახადო შემოსავლები	11 418	10 964	13,380	17,402	19,082	20,929	23,503	25,271
პირდაპირი გადასახადები	4 593	4 433	5,395	7,807	8,558	9,390	10,630	11,595
არაპირდაპირი გადასახადები	6 825	6 531	7,985	9,595	10,524	11,539	12,873	13,676
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	14 464	17 187	19,334	21,652	23,508	24,245	26,110	28,013
მიმდინარე ხარჯები	10 519	12 958	14,742	15,717	17,388	18,335	19,800	21,323
არაფინანსური აქტივების ზრდა	3 945	4 229	4,592	5,935	6,120	5,910	6,310	6,690
საოპერაციო სალდო	2 389	-553	400	3,385	3,503	4,055	4,948	5,407
მთლიანი სალდო	-1 350	-4 574	-3 770	-2,100	-2,267	-1,555	-1,062	-1,033
მთავრობის ვალი	19 916	29 654	29,812	28,609	31,272	33,436	35,576	37,609
საგარეო	15 750	23 467	23,967	21,508	22,818	23,562	24,182	24,595
საშინაო	4 166	6 186	5,845	7,100	8,454	9,874	11,394	13,014
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-1 019	-4 608	-3,812	-2,340	-2,147	-1,675	-1,182	-1,153
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-1 297	-4 451	-3,732	-2,078	-2,175	-1,555	-1,129	-1,128
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	26.2%	25.2%	25.2%	26.1%	25.5%	24.4%	24.1%	23.4%
საგადასახადო შემოსავლები	23.2%	22.3%	22.3%	23.8%	23.3%	22.8%	22.9%	22.2%
პირდაპირი გადასახადები	9.3%	9.0%	9.0%	10.7%	10.4%	10.2%	10.4%	10.2%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.9%	13.3%	13.3%	13.1%	12.8%	12.6%	12.6%	12.0%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	29.4%	34.9%	32.2%	29.6%	28.7%	26.4%	25.5%	24.6%
მიმდინარე ხარჯები	21.4%	26.3%	24.6%	21.5%	21.2%	19.9%	19.3%	18.7%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	8.0%	8.6%	7.7%	8.1%	7.5%	6.4%	6.2%	5.9%
საოპერაციო სალდო	4.9%	-1.1%	0.7%	4.6%	4.3%	4.4%	4.8%	4.7%
მთლიანი სალდო	-2.7%	-9.3%	-6.3%	-2.9%	-2.8%	-1.7%	-1.0%	-0.9%

მთავრობის ვალი	40.4%	60.2%	49.7%	39.1%	38.1%	36.4%	34.7%	33.0%
საგარეო	32.0%	47.6%	39.9%	29.4%	27.8%	25.6%	23.6%	21.6%
საშინაო	8.5%	12.6%	9.7%	9.7%	10.3%	10.7%	11.1%	11.4%
მოდერნიზირებული მთლიანი სალდო	-2.1%	-9.4%	-6.4%	-3.2%	-2.6%	-1.8%	-1.2%	-1.0%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-2.6%	-9.0%	-6.2%	-2.8%	-2.7%	-1.7%	-1.1%	-1.0%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	-0.7%	1.9%	0.0%	-0.4%	0.4%	0.6%	0.6%	0.7%
წმინდა საშინაო აქტივები	50.2%	59.8%	56.4%	56.7%	59.1%	62.0%	65.0%	63.8%
ფართო ფული M3	49.5%	61.7%	56.4%	56.3%	59.5%	62.6%	65.6%	64.5%
ფართო ფული M2	23.3%	27.7%	26.8%	27.3%	28.6%	30.3%	31.3%	31.3%

საგარეო სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-5.8%	-12.5%	-10.4%	-6.0%	-6.3%	-6.0%	-5.0%	-4.3%
სავაჭრო ბალანსი	-9.2%	-19.2%	-16.4%	-10.9%	-9.9%	-9.2%	-8.3%	-7.9%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3 506	3 911	4,272	5,001	5,535	6,020	6,565	6,787
იმპორტის ჯერადი	3.8	5.2	4.6	4.1	4.0	3.8	3.7	3.5
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	796.7	983.9	843.8	1,254	1,397	1,492	1,606	1,740

დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (კუსიმისტური სცენარი)²⁴

	2019 ფაქტი	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 PBO მოსალოდნელი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	% -ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	5.0%	-6.8%	10.5%	8.5%	3.0%	3.1%	3.3%	3.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	4.9%	5.2%	9.6%	11.8%	2.7%	2.2%	2.0%	2.1%
მშპ დეფლატორი	5.2%	7.3%	10.3%	9.0%	5.2%	4.1%	3.9%	3.3%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49 253	49 267	60,003	70,853	76,677	82,396	88,410	94,042
მილიონი აშშ დოლარი	17 471	15 843	18 629	24,323	26,502	27,847	29,861	31,651

²⁴ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 13 დეკემბერს წარმოდგენილ 2022-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13 239	13 234	16,179	19,105	20,675	22,218	23,839	25,358
დოლარი	4 696	4 256	5 023	6,559	7,146	7,509	8,052	8,535
% მშპ-სთან								
აბსორბცია	109.0	119.3	116.4	110.2	111.3	110.2	109.2	108.1
მომხარება	83.7	95.4	97.5	89.7	91.5	89.4	87.8	86.1
კერძო	76.7	87.9	90.5	83.3	85.2	83.0	81.4	79.7
სახელმწიფო	7.0	7.6	7.0	6.4	6.4	6.4	6.4	6.4
ინვესტიციები	25.3	23.9	19.0	20.5	19.8	20.8	21.5	22.0
კერძო	17.3	15.3	11.3	12.4	12.8	14.4	15.0	15.5
სახელმწიფო	8.0	8.6	7.7	8.1	7.0	6.4	6.5	6.5
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	19.7	11.3	8.6	13.1	13.3	13.0	14.8	16.9
სახელმწიფო	4.9	-1.1	0.7	4.3	3.6	2.6	2.0	1.2
კერძო	14.9	12.4	7.9	10.5	9.4	12.2	14.1	16.2

ფისკალური სექტორი								
მლნ ლარი								
შემოსავლები და გრანტები	12 907	12 405	15,143	18,783	20,177	20,491	21,579	22,479
საგადასახადო შემოსავლები	11 418	10 964	13,380	17,133	18,568	19,024	20,234	21,433
პირდაპირი გადასახადები	4 593	4 433	5,395	7,672	8,395	8,573	9,352	9,785
არაპირდაპირი გადასახადები	6 825	6 531	7,985	9,461	10,173	10,451	10,882	11,647
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	14 464	17 187	19,334	21,429	22,743	22,844	23,973	25,039
მიმდინარე ხარჯები	10 519	12 958	14,742	15,717	17,388	18,335	19,800	21,323
არაფინანსური აქტივების ზრდა	3 945	4 229	4,592	5,712	5,355	4,509	4,173	3,716
საოპერაციო სალდო	2 389	-553	400	3,066	2,789	2,156	1,778	1,157
მთლიანი სალდო	-1 350	-4 574	-3 770	-2,196	-2,216	-2,053	-2,095	-2,309
მთავრობის ვალი	19 916	29 654	29,812	28,609	31,272	33,436	35,576	37,609
საგარეო	15 750	23 467	23,967	21,508	22,818	23,562	24,182	24,595
საშინაო	4 166	6 186	5,845	7,100	8,454	9,874	11,394	13,014
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-1 019	-4 608	-3,812	-2,436	-2,096	-2,173	-2,215	-2,429
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-1 297	-4 451	-3,732	-2,174	-2,124	-2,052	-2,161	-2,404
% მშპ-სთან								
შემოსავლები და გრანტები	26.2%	25.2%	25.2%	26.8%	26.3%	24.9%	24.4%	23.9%
საგადასახადო შემოსავლები	23.2%	22.3%	22.3%	24.5%	24.2%	23.1%	22.9%	22.8%
პირდაპირი გადასახადები	9.3%	9.0%	9.0%	11.0%	10.9%	10.4%	10.6%	10.4%

არაპირდაპირი გადასახადები	13.9%	13.3%	13.3%	13.5%	13.3%	12.7%	12.3%	12.4%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების წმინდა ზრდა	29.4%	34.9%	32.2%	30.6%	29.7%	27.7%	27.1%	26.6%
მიმდინარე ხარჯები	21.4%	26.3%	24.6%	22.5%	22.7%	22.3%	22.4%	22.7%
არაფინანსური აქტივების წმინდა ზრდა	8.0%	8.6%	7.7%	8.2%	7.0%	5.5%	4.7%	4.0%
საოპერაციო სალდო	4.9%	-1.1%	0.7%	4.4%	3.6%	2.6%	2.0%	1.2%
მთლიანი სალდო	-2.7%	-9.3%	-6.3%	-3.1%	-2.9%	-2.5%	-2.4%	-2.5%
მთავრობის ვალი	40.4%	60.2%	49.7%	40.9%	40.8%	40.6%	40.2%	40.0%
საგარეო	32.0%	47.6%	39.9%	30.7%	29.8%	28.6%	27.4%	26.2%
საშინაო	8.5%	12.6%	9.7%	10.1%	11.0%	12.0%	12.9%	13.8%
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-2.1%	-9.4%	-6.4%	-3.5%	-2.7%	-2.6%	-2.5%	-2.6%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-2.6%	-9.0%	-6.2%	-3.1%	-2.8%	-2.5%	-2.4%	-2.6%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	-0.7%	1.9%	0.0%	-0.3%	-0.1%	-0.1%	-0.2%	-0.2%
წმინდა საშინაო აქტივები	50.2%	59.8%	56.4%	55.3%	59.5%	62.7%	65.8%	68.9%
ფართო ფული M3	49.5%	61.7%	56.4%	55.0%	59.5%	62.6%	65.6%	68.7%
ფართო ფული M2	23.3%	27.7%	26.8%	27.2%	29.2%	31.7%	32.3%	33.1%

საგარეო სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-5.8%	-12.5%	-10.4%	-6.8%	-6.8%	-6.0%	-5.4%	-4.6%
სავაჭრო ბალანსი	-9.2%	-19.2%	-16.4%	-11.3%	-11.4%	-10.2%	-9.3%	-8.1%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3 506	3 911	4,272	4,724	5,007	5,572	5,953	6,473
იმპორტის ჯერადი	3.8	5.2	4.6	4.0	3.9	4.1	4.1	4.2
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	796.7	983.9	843.8	962	1,027	1,006	995	941

დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2022-2023 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2022 წელი				2023 წელი			
	დეკემბერი 2022		ნოემბერი 2022		დეკემბერი 2022		ნოემბერი 2022	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	10.0%	9.8%	8.5%	9.5%	5.0%	5.1%	5.0%	5.2%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	11.9%	12.0%	11.5%	11.7%	5.3%	5.5%	4.7%	5.3%
მშპ დეფლატორი	9.5%	9.1%	10.5%	10.9%	5.0%	5.8%	5.0%	5.6%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	72,276	71,911	72,215	72 372	79,685	79,691	79,617	81 139
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	17,350	17,390	16,824	17 032	18,890	19,137	18,497	18 733
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	7,750	7,727	7,316	7 727	8,425	8,266	8,338	8 266
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	9,600	9,663	9,508	9 305	10,465	10,871	10,159	10 467
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,011	-2,112	-2,273	-2 125	-2,381	-2,213	-2,191	-1,935
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-5.7%	-6.3%	-6.9%	-7.1%	-6.4%	-6.5%	-6.7%	-6.8%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-11.6%	-11.1%	-12.9%	-12.4%	-11.4%	-10.8%	-11.4%	-11.2%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	44.5%	32.9%	34.2%	38.2%	21.8%	25.0%	18.9%	19.5%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	30.5%	27.8%	25.5%	27.6%	20.9%	15.2%	14.9%	15.9%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,699	4,963	4,785	4 960	5,122	5,469	5,215	5 502
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	38,284	36,600	37,948	40 030	44,925	46,682	44,531	47 189
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	19,045	19,168	18,645	19 376	22,506	22,944	22,033	23 193

დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2024 წელი				2025 წელი			
	დეკემბერი 2022		ნოემბერი 2022		დეკემბერი 2022		ნოემბერი 2022	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.2%	5.0%	5.2%	5.0%	5.2%	5.2%	5.2%	5.2%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%	3.1%	3.0%	3.1%
მშპ დეფლატორი	3.0%	4.2%	3.0%	4.2%	3.0%	4.3%	3.0%	4.3%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	86,343	87,247	86,270	88 733	93,558	95,680	93,479	97 349
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	20,216	20,728	20,216	20 485	21,884	22,413	21,884	22 389
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	9,061	9,071	8,949	9 071	9,834	9,973	9,712	9 973
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	11,155	11,657	11,267	11 414	12,050	12,440	12,172	12 416
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-1,898	-1,706	-1,898	-1 949	-2,048	-1,907	-2,058	-2 086
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-5.6%	-6.1%	-5.6%	-5.5%	-4.9%	-5.3%	-4.9%	-4.8%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-10.6%	-9.9%	-10.5%	-9.5%	-10.0%	-8.9%	-9.9%	-8.5%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	10.1%	12.5%	10.9%	13.2%	9.8%	10.0%	10.6%	10.0%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.3%	9.9%	8.8%	8.9%	8.5%	8.1%	9.0%	8.3%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,583	5,887	5,685	5 871	6,030	6,365	6,140	6 355
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	51,889	53,825	51,434	54 409	59,933	61,957	59,408	62 630
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	26,208	26,789	25,658	27 079	30,519	30,944	29,878	31 280

	2026 წელი			
	დეკემბერი 2022		ნოემბერი 2022	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.0%	5.0%	5.0%	5.1%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%
მშპ დეფლატორი	3.0%	4.1%	3.0%	4.0%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	101,183	104,605	101,097	106 477
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	23,734	24,297	23,734	24 329
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,693	11,008	10,560	11 008
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	13,041	13,289	13,174	13 321
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,093	-1,992	-2,093	-2 254
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.1%	-4.5%	-4.1%	-4.2%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-9.5%	-8.1%	-9.3%	-8.0%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	9.5%	9.9%	10.4%	9.9%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.2%	8.5%	8.8%	8.7%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	6,512	6,789	6,631	6 796
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	68,886	70,959	68,282	71 730
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	35,379	35,614	34,636	36 000

	2022		2023		2024		2025		2026	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	10.6%	10.3%	6.3%	6.1%	6.5%	6.6%	6.5%	6.5%	6.3%	6.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	12.4%	12.3%	6.3%	6.1%	4.0%	4.3%	4.0%	4.1%	4.0%	4.2%
მშპ დეფლატორი	10.0%	10.3%	6.0%	6.4%	4.0%	5.2%	4.0%	4.8%	4.0%	4.3%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	73,002	73,077	82,258	82,036	91,108	91,905	100,912	102,490	111,560	114,008
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	17,485	17,402	19,393	19,082	21,171	20,929	23,382	23,503	25,880	25,271
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	7,802	7,807	8,634	8,558	9,480	9,390	10,504	10,630	11,663	11,595
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	9,683	9,595	10,759	10,524	11,691	11,539	12,878	12,873	14,217	13,676
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-1,876	-2,100	-1,878	-2,267	-943	-1,555	-550	-1,062	53	-1,033
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-5.8%	-6.0%	-7.0%	-6.3%	-6.5%	-6.0%	-6.3%	-5.0%	-6.0%	-4.3%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-11.8%	-10.9%	-12.2%	-9.9%	-11.9%	-9.2%	-11.9%	-8.3%	-11.9%	-7.9%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	46.0%	45.4%	24.7%	18.0%	12.7%	16.2%	12.4%	13.9%	12.1%	11.8%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	32.3%	30.1%	24.8%	15.1%	11.9%	13.6%	12.1%	12.0%	11.8%	10.9%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,699	5,001	5,122	5,535	5,583	6,020	6,030	6,565	6,512	6,787
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	39,015	41,157	47,739	48,773	57,505	57,498	69,269	67,250	83,036	73,553
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	19,382	19,921	23,811	23,439	28,830	27,850	34,907	32,028	42,075	35,627

²⁵ ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2022 წლის დეკემბერში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული ოპტიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას, აგრეთვე შედარებას მათ მიერ ნოემბრის თვეში გაკეთებულ პროგნოზებთან მიმართებაში.

დანართი 8: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2022-2026 წლებისთვის²⁶

	2022		2023		2024		2025		2026	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	8.7%	8.5%	2.5%	3.0%	2.7%	3.1%	2.7%	3.3%	2.5%	3.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	11.4%	11.8%	4.3%	2.7%	2.0%	2.2%	2.0%	2.0%	2.0%	2.1%
მშპ დეფლატორი	9.0%	9.0%	4.0%	5.2%	2.0%	4.1%	2.0%	3.9%	2.0%	3.3%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	71,096	70,853	75,788	76,677	79,391	82,396	83,166	88,410	86,950	94,042
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	17,127	17,133	18,125	18,568	18,815	19,024	19,747	20,234	20,760	21,433
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	7,664	7,672	8,107	8,395	8,450	8,573	8,882	9,352	9,353	9,785
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	9,463	9,461	10,018	10,173	10,365	10,451	10,865	10,882	11,407	11,647
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,011	-2,196	-2,381	-2,216	-1,898	-2,053	-2,048	-2,095	-2,093	-2,309
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-5.4%	-6.8%	-5.7%	-6.8%	-4.5%	-6.0%	-3.3%	-5.4%	-2.2%	-4.6%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-11.2%	-11.3%	-10.3%	-11.4%	-8.9%	-10.2%	-7.7%	-9.3%	-6.4%	-8.1%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	41.9%	38.7%	17.2%	8.5%	5.9%	10.2%	5.6%	8.9%	5.3%	8.4%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	27.4%	25.3%	15.1%	8.7%	3.1%	7.2%	3.3%	6.8%	3.0%	5.9%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,699	4,724	5,122	5,007	5,583	5,572	6,030	5,953	6,512	6,473
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	36,949	38,467	40,334	45,587	43,334	51,549	46,558	58,011	49,771	64,577
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	18,428	19,029	20,364	22,366	22,173	26,158	24,144	28,519	26,167	31,157

²⁶ ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2022 წლის დეკემბერში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული პესიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას, აგრეთვე შედარებას მათ მიერ ნოემბრის თვეში გაკეთებულ პროგნოზებთან მიმართებაში.